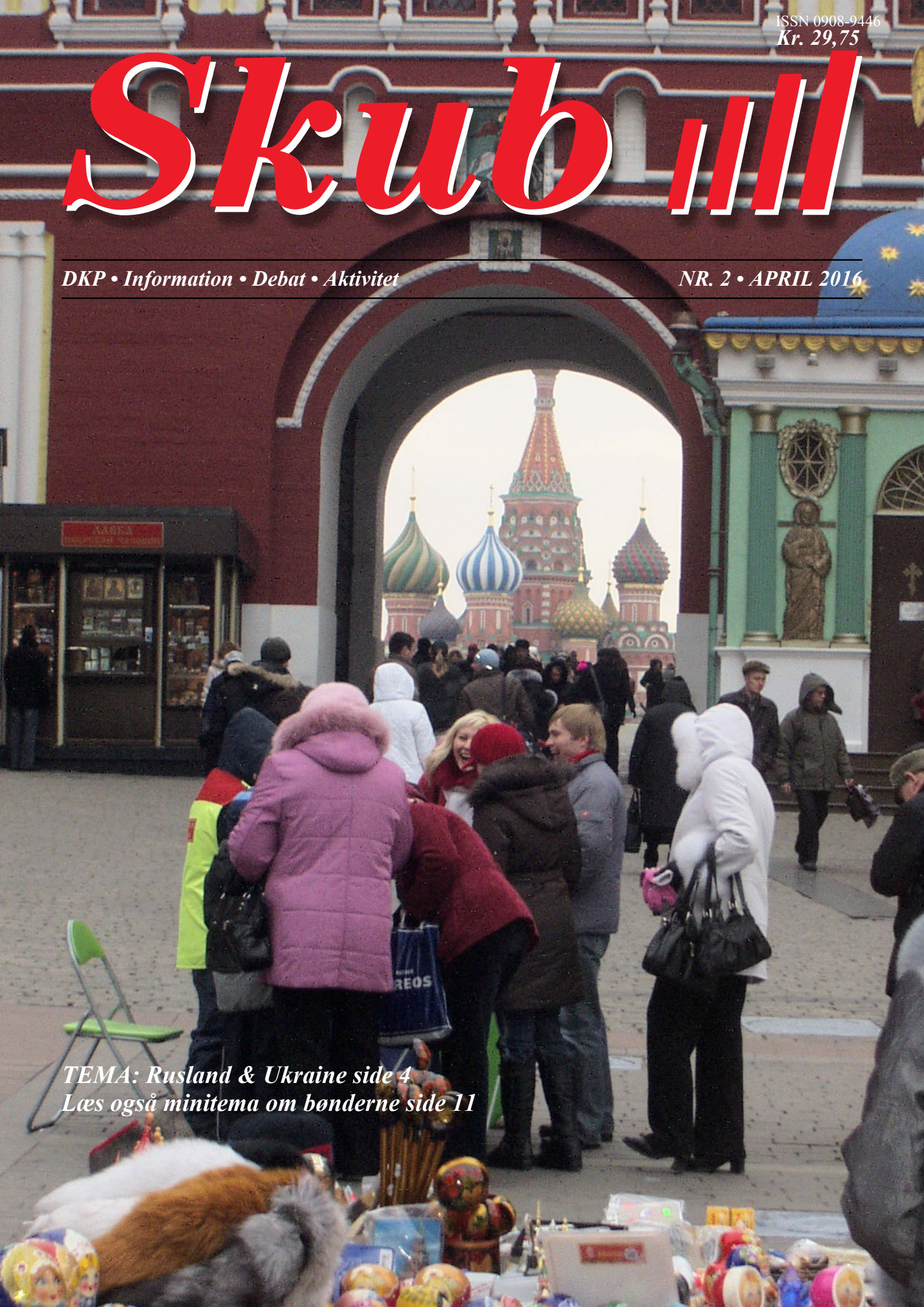

Skub III

DKP • Information • Debat • Aktivitet

NR. 2 • APRIL 2016

TEMA: Rusland & Ukraine side 4
Læs også minitema om bønderne side 11

Indholdsfortegnelse

Tema: Hvad er Rusland i dag?	side 4
Første grundige analyse af Ukraine-krisen – boganmeldelse	side 9
Minitema: Jord uden bønder	side 11
Ungkommunisterne	side 14
Slaveskibet	side 16
Kommunistisk enhed og politisk afklaring	side 18
Fra den faglige kamp	side 22
Solidaritet	side 23
Økonomi er forbrug	side 24
En dejlig, men også spøjs fødselsdagsgave	side 25
Leninrad-symfonien	side 27
Film – musik – bøger	side 29
Bornholm 1658	side 32

Annoncepriser i **Skub**

1 side	kr. 1.000
½ side	kr. 500
¼ side	kr. 250

og så videre dernedad.

Åbningstider

for DKP's sekretariat og partitbutik, Frederikssundsvej 64, København NV

Torsdag	kl. 13-16	Ejnar Olgenkjær
Fredag	kl. 13-16	Per Feldballe Eriksen
Lørdag	kl. 11-14	Terkild Marker

Telefon: 33 91 66 44

Skub nr. 2 april 2016

Udgivet af Danmarks Kommunistiske Parti
Frederikssundsvej 64, 2400 København NV
Tlf.: 33 91 66 44

www.dkp.dk

E-post dkp@dkp.dk

Giro/bank (1551) 5 00 27 53

LaserTryk, Århus

Ansvarshavende redaktør:
Henrik Stamer Hedin

Synspunkter fremsat i signerede artikler dækker ikke nødvendigvis redaktionens eller partiledelsens holdning.

Skub udkommer 4 gange om året. Årsabonnement: Kr. 200

Deadline næste gang den 28. juli 2016

Bladfonden

Januar

Gitte Thomsen, Nørresundby, (rest fra sidste år)	kr. 922,-
Anders Kristensen, København K,	kr. 100,-
Agnes Ruben, København N,	kr. 100,-
Finn Hermann, København N,	kr. 100,-
Erna & Per Eriksen, Søborg,	kr. 200,-
Luis Monteiro, Birkerød,	kr. 450,-
Støttefest i Slagelse 23. januar, Skubs halvdel,	kr. 2.862,75
I anledning af Finn Hermanns bisættelse, i alt	kr. 600,-

I alt kr. 5.334,75

Februar

Lilli Swing, Frederiksberg,	kr. 200,-
Erna & Per Eriksen, Søborg,	kr. 200,-
Lilli Swing, Frederiksberg,	kr. 100,-

I alt kr. 500,00

Marts

LL-mødet 20-21/2-16,	kr. 450,-
Agnes Ruben, København N,	kr. 100,-
Anders Kristensen, København N,	kr. 100,-
Erna & Per Eriksen, Søborg,	kr. 200,-
Steffen Schjørring, Helsingør,	kr. 100,-
Mik Thetmark, Gjerrild,	kr. 200,-
Peter Henning, Helsingør,	kr. 200,-
Lilli Swing, Blokhus,	kr. 100,-

I alt kr. 1.450,-

Januar kvartal i alt

kr. 7.284,75

Bidrag til DKP's bladfond kan indsættes på giro 5 00 27 53 (reg.nr. 1551).

Skub i efteråret 2016:

August: Deadline 28. juli. Udkommer 11. august

November: Deadline 20. oktober. Udkommer 10. november

Udgivelsesdatoen er den dag, bladet forventes leveret fra trykkeriet. Der vil gå nogle dage, inden bladet er abonnenterne i hænde.

Forsidebilledet: Et kig fra markedet på Manegepladsen i Moskva ind mod den Røde Plads.

Rusland og os

En læser kritiserer i januarnummeret af *Skub* den konklusion, der blev draget i novembernummerets ledende artikel, at der var grund til at glæde sig over Ruslands indtræden i krigen i Syrien, fordi den stak en kæp i hjulet på imperialismens intriger for at knuse den syriske stat og dermed i yderste konsekvens forhindre en ny verdenskrig. Efter den pågældende læsers mening er Rusland en imperialistisk magt på lige fod med EU og USA, og det er ikke kommunisternes opgave at tage parti for den ene kreds af røvere fremfor den anden; det ville være et tilbagefald til Kautskys kritik af imperialismen og en opgivelse af kampen for socialisme.

Efter nærværende lederskribents opfattelse viser de følgende begivenheder med højdepunkt i Palmyras befrielse (et ord, man efter danske meningsdanneres mening ikke bør bruge, men det gør vi), at vor læser tog alvorligt fejl. Men det er selvfølgelig en smagssag. Vigtigere er det bagvedliggende strategiske ræsonnement: Rusland er en imperialistisk stat på linje med andre.

Rusland er imidlertid ingen almindelig imperialistisk magt, uanset kontrarevolutionen. De socialistiske samfundsstrukturer er nok i vidt omfang erstattet af kapitalistiske, men ikke af imperialistiske. Og arven fra Sovjetunionen er ikke glemt. Det sås på Krim og i Ukraine, og i dansk fjernsyn har man for nylig kunnet se en russisk dokumentarserie, *Anden verdenskrig set med russiske øjne*, der i det store og hele fulgte Sovjetunionens holdning til krigen. Det danske dagblad *Politiken* har den 26. marts bragt en kronik af den russiske udenrigsminister Sergej Lavrov, der anlægger vurderinger på verdenspolitikken, som i det væsentlige er identiske med kommunisternes.

Sandheden er, at det Putin'ske Rusland fører samme udenrigspolitik, som Sovjetunionen gjorde; det er den samme kombination af ansvarlighed, tilbageholdenhed – og beslutsomhed, når tiden er inde til at handle. Det er en politik, der virker dæmpende på driften mod krig. Og det er præcis det, der gør Putin så forhadet i imperialistiske kredse. Det kan man også læse om i *Politiken*, hvor oraklet Anders Jerichow nytårsaften under overskriften »Putin er farlig for sit eget samfund – og for os« kalder den russiske politik i Syrien »ødelæggende«. Vi har for få uger set, hvor ødelæggende den er.

Men selv om det *havde* været, som vor læser mener, selv om Rusland *havde* været en imperialistisk magt på linje med andre imperialistiske magter, så ville Rusland alligevel have været en allieret for os.

Hvem er vore fjender som *danske* kommunister, som *danskere*? Det er den *danske* imperialisme. Det er den *danske* kapitalisme. Det er den *danske* regering. Og det er den danske regerings allierede. Hvem er disse allierede? Det er i første række den amerikanske imperialisme, og det er i anden række den europæiske EU-imperialisme. Det er *disse* imperialismer, vi skal rette vores skyts imod – ikke eller kun i anden række den russiske eller andre imperialismer. De er vore allierede – præcis som Sovjetunionen under 2. verdenskrig allierede sig med den britiske, den franske og den amerikanske imperialisme mod den tyske og den japanske.

Derfor er den russiske indsats mod den amerikanske og europæiske imperialismes marionetter i Syrien i vores, de danske kommunisters og det danske folks, interesse. Derfor er der al mulig grund til at støtte den, uanset hvad vi måtte mene om Rusland i øvrigt.

Alle danske kommunister

**og venner af den kommunistiske presse
ønskes en glædelig**

I. maj

Enhed er vejen til sejr
Danmarks Kommunistiske Parti

Hvad er Rusland i dag?

I storpolitik og som modvægt mod den amerikanske imperialismes jagt på verdensherredømmet er Rusland på vej til at indtage den plads, som Sovjetunionen fyldte engang. Men dagens Rusland er ikke Sovjetunionen. Hvad er det så?

Af Aksel V. Carlsen

For 25 år siden kom Boris Jeltsin til magten i Rusland. Han blev om nogen symbolet for genskabelsen af kapitalismen i Rusland. Som præsident sendte han i 1993 panservogne mod parlamentet – den sidste rest af sovjetmagten; han gav grønt lys til en røverkapitalistisk omfordeling af samfundsværdierne, som førte til statsbankerot i august 1998. To krige i Tjetjenien har han også på samvittigheden. Dette er en virkelighed, som fik tragiske følger, og som er fjernt fra de håb, mange russere oprindeligt havde til SUKP-funktionæren Jeltsin.

Igennem 1990'erne havde Jeltsin travlt med at styrke sin magtposition og holde sammen på Rusland. Prisen var bl.a. politisk tilpasning til Vesten. De efterfølgende 16 år under Putin er fortsat præget af forsøg på at holde sammen på landet, men nu også på at markere Rusland som stormagt.

Ifølge den forfatning, Jeltsin fik udformet efter det blodige statskup i 1993, er præsidenten som Ruslands statsoverhoved hævet over alle andre magtpoler. Præsidenten er som en monark uden noget modspil, og fx. formuleres udenrigspolitikken ud fra den måde, Jeltsin/Putin opfatter Ruslands interesser på. For at forstå denne politik – hvilket ikke er det samme som at støtte den – må man se på, hvilke forhold Ruslands »monark« tager afsæt i.

Faser i Ruslands storpolitik siden 1991

Ruslands storpolitik udformes efter landets egne sikkerhedsinteresser og potentiale samt i forhold til det globale styrkeforhold. På denne baggrund kan det postsovjjetiske Ruslands storpolitik beskrives i tre faser:

- I 1991 blev den bipolare verden, der siden 1945 havde kendetegnet udviklingen under den kolde krig, ophævet. Den ene af de to supermagter, Sovjetunionen, opløste sig selv. Dermed havde verden én magtpol (»unipolaritet«), og frem til 1999 virkede et kriseramte Rusland stort set som Vestens satellit.
- Næste fase – efter NATOs bombardement af Beograd (1999) og frem til 2014 – var præget af Ruslands vilje under Putins lederskab til fortsat partnerskab med Vesten, men med større vægt på som atommagt at blive betragtet som ligeværdig medspiller.
- Fra 2014 er der tale om en ny fase. Konflikten i Ukraine gjorde, at Rusland følte sit nærområde truet, hvilket Ve-

stens engagement i konflikten bekræftede det i. Med annekstionen af Krim og den militære støtte til Assad-styret i Syrien demonstrerer Rusland nu større selvstændighed og aktivisme uden dog at ville konfrontation med NATO.

Rusland i 1990'erne

Rusland var især efter Jeltsins statskup i 1993 kendetegnet ved finansfyrsternes afgørende indflydelse (»oligarkisk kapitalisme«). Jeltsins Rusland var parat til vidtgående tilpasning til Vestens dominans og tilnærmede sig NATO (aftalen »Partnerskab for fred« 1994 samt »NATO/Rusland-akten« 1997). Rusland blev nok medlem af eliteklubben G-8, men blev dér betragtet som svag medspiller. Der skulle nok samarbejdes, men ikke ligeværdigt. Rusland skulle fungere som andre USA-satellitter ud fra et amerikansk værdisæt. Rusland følte sig dog snydt ved NATO's østudvidelse. Denne udvidelse blev af Rusland set som en udfordring – uden at dette blev problematiseret. Rusland var imod revision og ophævelse af ABM-traktaten med USA fra 1972.

Boris Jeltsin

Fra 1993 indledte Rusland forhandlinger om WTO-medlemskab og tilpassede sig også Vestens krav bl.a. om nedtrapning af subsidier til industrivirksomheder. Det tvang russiske virksomheder til at konkurrere på markedsmæssige vilkår mod

mere effektive udenlandske virksomheder og til at øge produktiviteten, bl.a. ved at skaffe sig af med »overflødig« arbejdskraft.

Rusland mellem 1999 og 2014

I 1999 bombede NATO Beograd uden noget FN-mandat og erklærede dette for en »humanitær intervention«. Det var et åbent brud på Helsinki-aftalerne (1975) om, at Europas grænser ikke må ændres med magt. Da Rusland påpegede, at folkeretten for NATO nu åbenbart var blevet en belastende arv fra fortiden, blev dette bagatelliseret, og Vesten udviste igen samme arrogance i Irak (2003). Siden Putins tiltrædelse (2000) havde han bekræftet, at man som medlem af G-8 fortsat ønskede tilnærmelse til NATO, og markerede straks efter 11. september 2001 en støtte til USAs antiterrorplaner, idet han påpegede, at terrorisme også er et problem for Rusland. Samme år trådte USA ud af den strategisk vigtige ABM-aftale.

USA valgte efter 2001 at se stort på andre landes nationale interesser. Det reagerede Rusland imod (Putins tale i München 10. februar 2007), fordi USA's fremfærd byggede på en uacceptabel tanke om hegemoni. Rusland kritiserede Vestens ignorerende af FN-sporet i en række konflikter, og NATO's opstilling af missilskjold i Polen og Tjekkiet sås som destabiliserende i forhold til verdensfreden.

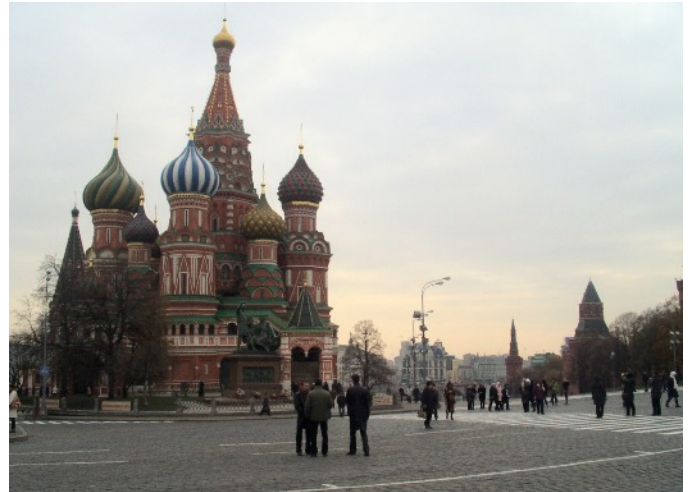
Den kolde krigs selvudnævnte vindere behandlede Rusland på en sådan måde, at det kun var et spørgsmål om tid, før også Rusland – som atommagt og indehaver af strategisk vigtige råstoffer – ville søge tilbage til en mere traditionel rolle som stormagt.

Ruslands voksende erkendelse af egne interesser medførte, at man oftere vendte blikket mod Østen. I 2011 blev Den Euroasiatiske Toldunion (Rusland, Hviderusland og Kasakhstan) etableret. Den blev i 2014 efterfulgt af Den Euroasiatiske Økonomiske Union, EAU (frihandel, fælles energi-, transport- og industripolitik). Ruslands forhold til USA gik siden op og ned. I 2008-2012, da Medvedjev var præsident, var forholdet lidt bedre end i Putins første periode (2000-08), og Rusland blev i 2012 efter lange forhandlinger medlem af WTO.

NATO's østudvidelse førte i 2008 indirekte til en krig i Nordkaukasus. Forholdet mellem de to nabolande, Rusland og Georgien, havde i 1990'erne været anspændt, men blev forværret efter Mikheil Saakashvilis statskup i 2003. Som ny georgisk præsident (2004-2013) stod han for en skarp antirussisk politik. Han satsede på tilknytning til NATO og etablering af amerikanske militærbaser, hvilket Rusland ikke ville acceptere i sit nær-område.

Georgien var i forvejen lammet af interne historiske konflikter, eksempelvis centralregeringens modvilje mod Abkhasiens og Sydossetiens traditionelle prorussiske holdning. Begge havde længe været imod Georgiens regionale overmagt. Abkhasien erklærede sig i 1990 som suveræn sovjetrepublik, og en krig mellem Georgien og Abkhasien i 1992 afsluttedes med, at Abkhasien fastholdt sin status som suveræn stat.

Da Georgien i 1990 brød med Sovjetunionen, besluttede den georgiske delstat Sydossetien at blive i Sovjet og erklærede sig uafhængig af Georgien. Ved en lokal folkeafstemning var der

flertal i Sydossetien for sammenslutning med Nordossetien, som var og er en delstat i Rusland. Siden 1992 var Sydossetien de facto uafhængigt, hvilket Georgien dog ikke anerkendte. Da Sydossetien i august 2008 blev angrebet af Georgien, gik russisk militær ind og støttede Sydossetien. Det medførte en 5 dages krig mellem Rusland og Georgien, hvor georgisk militær blev slået tilbage. Her optrådte Rusland som en stormagt, der ville sikre sit sydlige grænseområde.

Krisen i forhold til Vesten ulmede altså allerede før Ukraine-konflikten. Da NATO's grænser blev flyttet tæt mod Rusland, advarede selv den moderate Mikhail Gorbatsjov i 2012 mod Vestens »vinderkompleks, der fører til krig og krise« (*Information* 7.1. 2012 og *The Nation* 9-16.1. 2012). Han håbede, at Vesten ville »foretage en kritisk revurdering af hele det forløb, der førte frem til denne smertefulde krise. Den er mere end blot en krise i den globale finansverden eller en krise for en økonomisk model, der bygger på et kapløb om hyperprofitter og overdrevent forbrug, som udtærer jordens ressourcer og ødelægger naturen. Krisen voksede ud af den arrogante overbevisning, at »det kollektive Vesten« havde opskriften på, hvordan alle problemer kunne løses, og at der ikke var noget alternativ til Washington Consensus-konceptet, der angiveligt skulle fungere lige godt for alle lande«.

I Putins anden præsidentperiode blev forholdet til Vesten mere anstrengt. Den fremtrædende britiske historiker Richard Sakwa påpegede eksistensen af et »nyt atlantisk magtsystem« med fusionen af NATO – sikkerhed – med EU, med økonomien gennem TTIP samt med medierne i USA og Europa, som »pr. definition ekskluderer Rusland« (*Information* 30.12. 2014).

Ruslands økonomiske kapacitet

Ruslands storpolitiske adfærd bestemmes bl. a. af dets sikkerhedspotentiale, herunder den økonomiske kapacitet.

Trods Ruslands sociale og økonomiske katastrofe i 1990'erne og trods Vestens sanktioner siden 2014 er landet stadig en af verdens store økonomier med enorme naturressourcer. Landet er førende inden for olieproduktion, har både rige mineralressourcer, en omfattende våbenproduktion og landbrug. Ruslands vækst igennem 00'erne skyldtes dog ikke landets industri eller landbrug, men handel, kommunikation, byggeri samt service og allermest de stigende oliepriser. Af-

Gennadij Zjuganov

hængigheden af en ensidig eksport har gjort Rusland sårbar overfor ændringer i verdensøkonomien.

Ruslands vigtigste indtægtskilde er stadig eksport af olie og naturgas, og Rusland nød godt af at olieprisen fra ved starten af Putins periode at være ca. 28 dollars/ tønde på ti år steg til over 100 dollars. Men derefter faldt den til under 30 dollars/tønde. Dette fald var ikke naturskabt men politisk bestemt. Takket være solide valutaeserver klarede Rusland sig gennem første del af finanskrisen i 2008, men de dalende oliepriser førte til rubelens fald. Efter Ruslands vækstperiode i 2000'erne er BNP ved indgangen til 2016 faldet til niveauet fra 2005-06.

USA og Sovjet/Rusland har siden 1950'erne været verdens førende våbenproducenter. Dette forhold er ifølge SIPRI uforandret. En ny SIPRI-rapport nævner, at Rusland har 11 firmaer blandt verdens 100 største våbenproducerende virksomheder. USA og andre vestlige lande tegner sig dog ifølge samme rapport for 80 pct. af omsætningen på verdensplan. Ruslands forsvarsbudget er det tredjestørste i verden efter USA og Kina. Det steg i 2014 med 8,1 pct.

Siden 2000 er de finansyrster, der havde en afgørende politisk magt under Jeltsin, blevet presset ud af det politiske magtrum. Flere af Putins venner er nu blevet topembedsmænd og har fået både politisk og økonomisk magt. Rusland kan derfor nu betegnes som *stats-(bureaukratisk) kapitalisme* med et autoritært styre. Regeringen domineres stadig af de liberalistiske kræfter fra 1990'erne. De stod bag udsalget af jordarealer. De afviste forslag om at garantere, at minimalløninger ikke måtte være under fattigdomsgrænsen. De fik i 2004 oprettet en Stabiliseringsfond, hvor Ruslands olieindtægter blev placeret. Disse midler blev i 2008-09 brugt til at kompensere for finanskrisen. Men de liberalistiske ministre valgte derefter, i stedet for at investere i innovativ teknologi, uddannelse og infrastruktur, at outsource dem. De oprettede et nyt A/S, som uden om regeringen fik opgaven at investere fondsmidlerne i vestlige værdipapirer – en satsning der blev skarpt kritiseret i Rusland.

Rusland er domineret af statsejede aktieselskaber, hvor rigmænd fra statsadministration, fra finans- og forretningsverden er placeret i toppen. Men desuden findes også private og kollektivt ejede virksomheder. Blandt de sidstnævnte knytter eksempelvis Ruslands største venstrefløjsparti, Gennadij Zjuganovs KPRF (Den Russiske Føderations Kommunistiske Parti), store

håb til en oase bestående af omkring 30 »folkeejede« (medarbejderejede) industrivirksomheder, der blev legitimeret i 1998. Deres fremtid var blandt de højst prioriterede emner i Zjuganovs årlige nytårssamtale i Kreml med præsident Putin.

Den brede befolkning er ramt af den nuværende økonomiske krise. Realindkomsterne er i de sidste to år reduceret mærkbart. Samtidig er et af 1990'ernes store sociale problemer, statens forsinkede lønudbetalinger til offentligt ansatte, genopstået. Arbejdsløsheden er steget. Antallet af statistisk set fattige blev reduceret mellem 2000 og 2014, hvorefter det nu igen vokser. 20 millioner russere (14 pct.) havde ved nytår 2016 en indtægt under den officielle fattigdomsgrænse. I løbet af 00'erne blev Ruslands skatteopkrævning effektiviseret, men nationalbudgettet bliver i høj grad finansieret af de mindrebemidlede grupper. En rigmand og en lavtlønnet betaler begge 13 pct. i indkomstskat. Indtægter i form af dividender beskattes kun med 9 pct., mens lønmodtagere betaler op til 40 pct. af deres indkomst til diverse private forsikringer.

Ukraine og »Den Russiske Verden«

I 2008 reagerede Rusland som stormagt på Georgiens provokationer i Nordkavkasus. Rusland accepterede ikke Vestens angreb på Libyen i marts 2011 og fandt det hyklerisk, at man betegnede sig som »verdenssamfundet«. Der er tale om, at USA/NATO, som led i revitaliseringen af inddæmningsplanen fra den kolde krig, med sine 41 partnerskabslande og over 100 militærbaser rundt i verden og som led i NATO's nye strategier (1999, 2010) har nærmet sig Ruslands grænser. Det lægger pres på Ruslands forsvarspotentiale. På denne baggrund begyndte Rusland efter 2014 mere systematisk at optræde sådan, som stormagter normalt optræder over for omverdenen for at varetage egne geopolitiske og økonomiske interesser. Ruslands aktiviteter er altså et strategisk rationelt forsøg på at forhindre total inddæmning.

Ukraine-konflikten efter statskuppet i februar 2014 blev et vendepunkt for Ruslands storpolitik.

Selve krisen i Ukraine havde ulmet i over ti år og er ikke skabt af Rusland. Den har tre aspekter: en strid mellem ukrainske oligarker om magt og ressourcer, en bred social frustration over korrupsion og social ulighed, det globale magtspil, hvor USA/NATO satser på at fastholde og udbygge sine geopolitiske positioner.

Allerede før statskuppet støttede Vesten alliancen mellem ukrainske nationalliberale og højreekstremister. Vesten ønskede at fremprovokere et regimeskift i Ukraine og drive en kile ind mellem Ukraine og Rusland. Efter at USA/NATO stort set siden 1991 var rykket frem mod Ruslands grænser, trak Rusland nu en rød linje i sit nærområde: Ukraine! Dels af hensyn til egen national sikkerhed og dels af hensyn til de store russiske mindretal i Donbass og Krim, der længe har ønsket decentralisering og føderalisering i Ukraine. Og da situationen i februar 2014 spidsede til, henviste Putin til NATO's selvtægt i forhold til Kosovo som præcedens for russisk annektering af Krim.

USA/NATO fordømte Ruslands annektering af Krim. Og Rusland nedlagde veto mod en FN-resolution, som erklærede Krims folkeafstemning om løsrivelse fra Ukraine ugyldig. I 2015 blev Rusland p.g.a. Ukraine-konflikten ekskluderet fra G-8, som man ellers i 2014 havde haft formandskabet for.

Efter Ruslands annektering af Krim fulgte de vestlige sanktioner mod den politiske elite og større russiske selskaber. Sammen med de faldende oliepriser har dette svækket Ruslands økonomi. Overfor en ulmende økonomisk og social krise er det vigtigt for Putin at bevare landets sammenhængskraft. Derfor er Ruslands storpolitiske aktivisme suppleret med udbredelse af en traditionel, paternalistisk politisk kultur. En nationalkonservativ ideologi med udgangspunkt i de slaviske folks slægtsfællesskab skal binde landet sammen og være et svar på den vestlige magtdemonstration og kulturimperialisme. Denne ideologi blev italesat i forbindelse med NATO's bombardementer af Beograd i 1999 og siden 2007 anvendt af Putin som relancering af den fra Zar-Rusland kendte tese om »den russiske verden«. Tesen har to sider, en geopolitisk (imperialistisk) og en antropologisk (med fokus på russisk ortodoksi, fælles historisk arv og samfundsopfattelse). Denne tese har under Ukraine-konflikten næsten fået status som Ruslands statsideologi og støttes bl.a. af Zjuganovs KPRF.

Udsigten til en bi- / multipolær verden

Ruslands militære indgreb i 2015 i Syrien skete på invitation af landets legitime præsident Assad. Dette udspil har bred opbakning i Rusland.

Syrien og Rusland havde tilbage i Sovjet-tiden et omfattende økonomisk, militært, uddannelsesmæssigt og kulturelt samarbejde, og Rusland har økonomiske interesser i infrastrukturudvikling og opførelse af gasanlæg i Syrien. Rusland er Syriens hovedleverandør af våben. Rusland har tidligere i FN nedlagt veto mod resolutioner, der gjorde det muligt at vælte Assad, og ville ikke støtte en vestligt ledet invasion i Syrien. Man mente, det var i strid med Syriens suverænitet, og pegede på, at den tidligere FN-støttede invasion i Libyen var en fejltagelse, hvor Vesten misbrugte mandatet. Rusland har dog støttet en resolution om at ødelægge kemiske våben i Syrien (2013) og en resolution om humanitær tilgang (2014).

Ruslands mål er antagelig at slå ned på islamisk terrorisme samt at varetage Ruslands egne interesser i at bevare sine militære positioner i Mellemøsten. Dette både af hensyn til det globale magtspil og for på hjemmebane at kunne pleje billedet af Rusland som en stormagt, omverdenen må regne med.

Alt efter hvordan Rusland og Vesten agerer, kan konflikten i Syrien enten føre til aktivt samarbejde med Vesten i en multipolær verden eller modsat – blive et led i en ny storkonflikt. Russiske eksperter drøfter p.t. forskellige scenarier for Rusland som »en halv-perifer stormagt« og meget tyder på, at Rusland vil satse enten på at udbygge Den Euroasiatiske Union, EAU (evt. med det oprindelige EF som forbillede) og Shanghai-samarbejdet (SCO) eller på at udvikle BRIKS-samarbejdet.

I første tilfælde ser Rusland sig som fortaler for »udvalgte

europæiske værdier« i Asien og som banebryder for asiatiske værdier i Europa. Altså med afsæt i at Rusland både er europæisk og asiatisk. Alene kan de tre EAU-lande dog næppe klare sig. De har brug for større samarbejdspartnere som Kina, der jo er blandt Ruslands vigtigste handelspartnere og sammen med Rusland udgør en storpolitisk modvægt til USA og EU i FN's Sikkerhedsråd.

USA's fastholdelse af det globale lederskab har stimuleret Ruslands mere aktivistiske sikkerhedspolitik og ført til større interesse for Østen. Det sidste er dog ikke enestående. USA og EU har længe vendt sig mod Stillehavsregionen som et dynamisk vækstområde, hvor især Kinas økonomiske udvikling er en udfordring til USA. I dette lys har både BRIKS og Shanghai-samarbejdet Ruslands langsigtede interesse. Den seneste tid viser dog, at Ruslands samhandel med Kina og forsøg på at skaffe kinesiske kreditter eller investeringer ikke er nogen entydig succes. Nok var Kina den første udenlandske køber af et nyt russisk antiluftskytsmissilsystem S-400 og af det nye jagerfly SU-35, men ialt udgjorde Kinas investeringer i Rusland i 2015 under 1 pct af alle dets udenlandske investeringer.

Kina har formået det, der mislykkedes i Sovjet – at udvikle en moderne konkurrencedygtig model som udfordring til USA's dominans. Men Kina satser på egne interesser og på afbalanceret partnerskab. Da Rusland i januar 2016 forsøgte sig med en charmeoffensiv i Hongkong, blev kinesiske forretningsfolk skuffede, da en højtstående russisk delegationsleder meddelte, at Rusland ikke opererer med strategisk planlægning. Og Rusland er ifølge internationale statistikker ikke blandt de mest sikre lande at investere i. Manglende tiltro til at kunne gøre business i Rusland kan derfor for Kina veje tungere end politiske løfter.

Demonstration i Moskva på 90-årsdagen for Oktoberrevolutionen. Zjuganov i midten. Foto: KPRF

Deltagerne i BRIKS-projektet har fælles interesser i udvikling af egne potentialer fra at være råstofleverandører og aftagere af vestlig produktion til selv at blive konkurrencedygtige eksportører. De vil alle befri sig fra en dollar-tilknytning. Brasilien, Indien og Sydafrika ønsker at blive permanente medlemmer af FN's Sikkerhedsråd. De vil ændre reglerne i Verdensbanken og Den Internationale Valutafond. BRIKS er tæt på oprettelsen af sit eget banksystem (NDB BRICS).

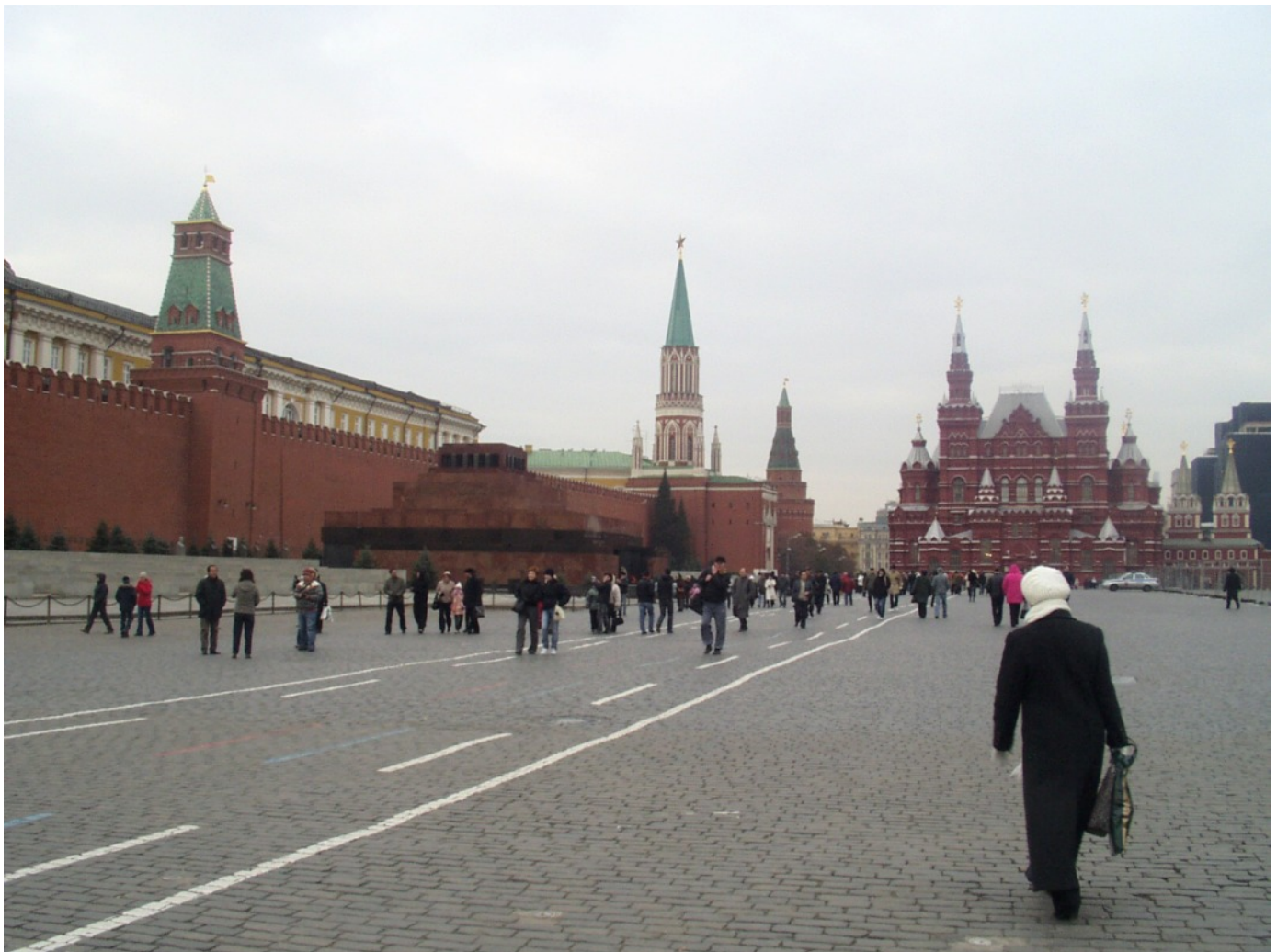
Der er dog ingen enighed om fremtiden for BRIKS – hver-

ken internt i Ruslands elite eller blandt de øvrige deltagerlande. BRIKS er en alliance af kapitalistiske »halvperiferi-lande« og ikke nogen antikapitalistisk blok. I bedste fald har BRIKS et potentiale til at udfordre unipolariteten. Nogle håber på, at det kan blive et socialt ansvarligt alternativ til den herskende neoliberalisme, men i Rusland er liberalistiske kræfter (bl.a. i regeringen) ikke begejstret for den dominerende interesse for Østen. De ønsker derimod at genskabe Ruslands tilknytning til Vesten. I marts besøgte USAs udenrigsminister John Kerry Moskva. Han opfordrede Putin til i Syrien at »samarbejde som de allierede gjorde under Anden Verdenskrig«.

Dette lød jo umiddelbart som sund fornuft. Men samtidig fastholder Vesten sanktionerne mod Rusland. Den amerikanske general Philip Mark Breedlove, NATO's øverstkommanderende i Europa, bebudede i en pressemeddelelse, at man er i gang med fremrykning af NATO's styrker til den russiske vestgrænse »for at forsvare vore allierede mod Ruslands aggressive

politik«. Han antog, at der frem til februar 2017 bliver udstationeret 4500 amerikanske soldater og 250 styks feltartilleri og andet militært isenkram i seks lande, som er naboer til Rusland.

Der er ingen tegn på, at USA skulle være interesseret i en multipolær verden. Omvendt er BRIKS-landene ikke tilhængere af amerikansk unipolaritet. I det globale magtspil vil en form for bi- eller multipolaritet kunne virke stabiliserende. P.t. knyttes der i Rusland håb til skabelsen af bi- eller multipolaritet sammen med »revitalisering« af tesen om fredelig sameksistens. Den blev i sin tid på vegne af Lenin proklameret af den sovjetiske folkekommissær Georgij Tjitjerin ved Genua-fredskonferencen (1922) og gentaget af Nikita Khrusjov (1956). Denne tese vil det nykapitalistiske Rusland arbejde for via FN, som man ser som den mest troværdige internationale institution. Man ser dette som en reel mulighed overfor nutidens globale udfordringer (terrorisme, flygtninge-, energi- og klimaproblemer).

Første grundige analyse af Ukraine-krisen

Bog anmeldelse af Aksel V. Carlsen

Siden protesterne på Majdan-pladsen i Kiev begyndte i november 2013 og frem til i dag, har der været en konflikt i Ukraine – vores nærområde.

Det, der startede med almindelige politiske protester, eskalerede til gadekampe med dræbte og fortsatte med præsident Janukovitj's flugt, et statskup og det nye styres »antiterror-kampagne«, som mandede ud i en borgerkrig. Ukraine er i dag en fejlslagen stat i økonomisk krise.

Konflikten har ifølge vore nyhedsmedier ingen underholdningsværdi længere. Derfor er det godt at få opdateret baggrund og forløb af denne konflikt eller borgerkrig. Og endda på et jævnt dansk.

Forfatter og tidligere korrespondent ved Dagbladet Politiken Jens Jørgen Nielsen (JJN) har med sin nye bog *Ukraine i spændingsfeltet* leveret et anbefalelsværdigt skrift om en tragisk og misfortolket konflikt.

Bortset fra det lille glimrende skrift, som forlaget Demos udsendte kort efter statskuppet i 2014, er JJN's bog den første grundige analyse på dansk. Den bygger på russisk, tysk, engelsk, fransk, polsk og dansk litteratur samt rapporter, aviser og materiale fra internet samt fra russisk og ukrainsk tv.

Ifølge JJN har Ukraine-krisen to hovedkilder: en intern konflikt mellem to ukrainske befolkningsgrupper og en global konflikt mellem Rusland og Vesten. Bogen er opbygget omkring disse to kilder.

Bogens hovedpointer er: Ukraines historie og den aktuelle konflikt er kompleks, men de vestlige medier og politikere har valgt at se det hele efter »en Hollywood-drejebog med de onde på den ene side og de gode på den anden. Rollen som den rene ondskab er tilfaldet Vladimir Putin« (s. 8).

JJN fortsætter: »Med den sort-hvide tænkning, som er udbredt i Vesten, bliver det vanskeligt at forstå andre lande samt at udvise blot en smule selvkritik, for eksempel se Vestens egen rolle i eskaleringen af konflikter« (s. 10).

Han understreger også, at »en forståelse af Ruslands adfærd ikke betyder accept, enighed eller sympati« (s.11), og præsenterer bogen som »en realistisk tilgang til store magters interesser« (s.11).

Bogen indledes med en glimrende skildring af Ukraines historie, både på den lange bane og på den korte, post-sovjetiske – herunder udviklingen af ukrainsk nationalisme og statsdannelse.

Dernæst opridses JJN konfliktens globale kontekst. Selve Majdan-oprøret følges frem til selve statskuppet. Så følger fire afsnit, der i kronologisk rækkefølge beskriver etableringen af det nye Kiev-styre og dets krig mod Sydøstukraine, begivenhederne på Krim-halvøen, optakten til Minsk-1-aftalen (2014) og endelig baggrunden for Minsk-2 (2015) med præsentation og diskussion af aftalernes indhold.

I et afsluttende kapitel diskuterer JJN årsagerne til, at krisen

i Ukraine løb af ud af kontrol, og at forholdet mellem Rusland og Vesten blev forværret. Til slut stilles spørgsmålet: Hvad blev der egentlig af »værdighedens revolution«?

»Revolutionen«

JJN lægger op til at gøre status over det nye Kiev-styres to år. Sagt ganske kort blev det – trods massiv støtte fra Vesten – to magre år. Det Ukraine, som de forrige præsidenter siden 1991 – trods alt – formåede at bevare intakt, er nu splittet.

Men hvad er det egentlig for en revolution der tales om?

Vore medier og politikere har jo i flere år talt om diverse »revolutioner«: fløjlsrevolutioner i Østeuropa, i Georgien, Kirgisistan og i de arabiske lande. I Ukraine blev der i 2004 talt om en – i øvrigt særdeles velorkestreret – »Orange-revolution«, der ikke forandrede ret meget ved et korrupt system, hvor oligarker havde stor indflydelse, og hvor halv- og helfascistiske strømninger blev rehabiliteret.

Også statskuppet i Kiev i 2014 bliver nu erklæret for en revolution (endda »Værdighedens revolution«). Men er der ikke gået inflation i selve begrebet? Er det mon tilfældigt, at vestlige politikere og deres medier kalder enhver tumult med de rette paroler for revolution, mens socialistiske oprør betegnes som galmandsværk eller terrorisme?

På den ene side bruger JJN gennem hele bogen revolutionsbegrebet som en overordnet betegnelse for statskuppet. Hen imod slutningen

hedder det, at »revolutionen er mislykket« (s. 174).

På den anden side bekræfter han, at der egentlig ikke er sket »grundlæggende« forandringer (s. 89, 116). Denne modsætning tyder på, at JJN ikke helt er afklaret i sin vurdering af forløbet. Med god grund slutter han bogen af med i stedet at tale om »en magtovertagelse« (s. 175). Men det er jo ikke det samme. Og i øvrigt er det JJN's mening, at problemet er, at »revolutionen kom rigtig dårligt fra start«.

JJN strejfer flere gange noget centralt ved hele det postsovjetske Ukraine: en række rigmænds enorme politiske magt. Men han uddyber ikke, hvorfor dette forhold ikke er blevet berørt af nok så mange »revolutioner«. I stedet for en analyse af rigmændenes eller oligarkernes magt og rolle hedder det, at den ukrainske »oligarkstruktur forklarer mange ting« (s. 37). Altså selve strukturen, opbygningen – men ikke disse personers magt og rolle, som altså ikke bliver til en af bogens hovedpointer.

Bogen retter i stedet fokus på modsætningerne mellem to befolkningsgrupper. For det første er denne påstand ved sin enkelhed diskutabel. For det andet skriver forfatteren først om den vest-ukrainske befolkning mod »den sydøstlige«, men derefter igennem resten af bogen om Ukraines vestlige befolkning mod »den østlige« befolkning.

Det er velkendt, at nationalisme, højreekstremisme og russerhad primært stammer fra kredse i Vestukraine, og at nynazisterne især er stærke i landets nordvestlige del. Men man bør

ikke generalisere og tørre den af på hele Vestukraines befolkning (blandt hvilke der findes kommunister og andre krigsmodstandere). Og omvendt – Østukraine er altså ikke helt det samme som Sydøst (Donbass).

Naturligvis er det vigtigt at kunne forenkle det komplekse, og JJN fremhæver faktisk kompleksiteten i hele Ukraine-konflikten. Men det virker forsimplet at betegne konflikten som »et Vestukraine mod Østukraine«. For at give et mere nuanceret billede opdeler eksempelvis ukrainske sociologer oftest Ukraine i tre eller fem zoner.

Ukraines brede befolkning, dens levevilkår og sociale engagement omtaler bogen ikke. Landet er jo kendt for en veludviklet industri og minedrift – men hvad med arbejderklassen, dens struktur, dens organisering? En skildring af dette må vi læsere have til gode.

Vestens rolle

JJN reflekterer derimod med rette over Vestens direkte rolle i udviklingen helt tilbage til »Orangerevolutionen« i 2004 samt over tilfælde som mordbranden i Odessa, hvor »ren politisk terror (fandt sted) i EU's og de europæiske værdiers navn« (s. 123).

JJN er ikke i tvivl, når han fastslår, at den globale konflikt mellem Rusland og Vesten bærer »hovedansvaret for at krisen kom helt ud af kontrol« (s. 166). Noget af bevismaterialet for denne tese er velkendt, men bogen indeholder også nye fakta. Det gælder både om motiverne for USA's engagement, om CIA og om National Endowment for Democracy, om USA's selektive tilgang til sanktioner mod Rusland samt om forholdet mellem EU og USA.

JJN påpeger USAs klare økonomiske og militærstrategiske interesser i Ruslands nærområde og nævner eksempler på, at EU trods modstridende interesser retter ind efter USA. Og i dette spil ser han EU som den store taber. Ifølge ham skyldes

det, at »EU er ny i gamet og (har) en politisk struktur, som producerer mange tvetydige beslutninger og træffer dem meget langsomt« (s. 167).

Forfatteren er velbevandret i den vestlige forskning og medieverden. Desuden er han vel blandt de danske journalister den, der bedst orienterer sig i de russiske medier.

Følger man med i de samme medier som ham, kan man nikke genkendende, både når han skriver, at »hvis man ikke havde adgang til russiske medier, ville man mangle konkret viden fra bl. a. russiske krigskorrespondenter i det østlige Ukraine« (s. 10), og når han nævner, at selv i russiske medier optræder dissidenter fra den liberale opposition.

På den baggrund fastslår han, at »russisk TV i øvrigt er bedre end sit rygte« (s. 163). Blandt andet med denne ballast afviser han de vestlige påstande om Ruslands annekstion af Krim (s. 107) og om tilstedeværelsen af regulære russiske hærenheder i Donbass (s. 120).

Afslutningsvis opfordrer JJN til en tilnærmelse mellem Vesten og Rusland. Han foreslår både en »mere realistisk, balanceret og pragmatisk tilgang til Rusland til gavn for alle i det europæiske rum« (s. 173) og »mere realistisk information om Rusland... fordi Vestens mediedækning er ikke væsentlig mindre propagandaagtig end den russiske« (s. 173).

Og på falderebet: Den i øvrigt velskrevne bog har desværre en del småfejl, inkonsekvenser og unøjagtigheder, der burde være undgået. Navne, som for de fleste danske læsere ikke kun er fremmedartede, men ukendte, staves forkert (eksempelvis Kolomojskij, Shevtjenko, Borodaj og Petljura), og personer får påhængt forkert fornavn (Kolomojskij og Azarov). Et navnerogister og emneindeks havde gavnet både læseren og redaktionen.

Jens Jørgen Nielsen. *Ukraine i spændingsfeltet.* Forlaget Frydenlund, 177 sider. Dette er en forkortet udgave i forhold til den anmeldelse der blev bragt i Dagbladet Arbejderen

DKP's butik
Frederikssundsvej 64 st
2400 København NV

Johan Kirkmand: *Dræbt i krig*; Documentas 2006. 129 kr.

Torsdage: 13-16
Fredage: 13-16
Lørdage: 11-14

DKP's butik
Frederikssundsvej 64 st
2400 København NV

Raymond Swing: *Hvem er vi i en verden af varer og penge eller Spørg-Jørgen i aktion.* 2008. 25 kr.

Torsdage: 13-16
Fredage: 13-16
Lørdage: 11-14

Minitema om bønderne i anledning af 1. maj:

Jord uden bønder

Af Birgit Unnerup

Likvideringen af bønderne som klasse

Kulakkerne husker de fleste af os – dels fra sovjetromaner, dels fra slagordet »likvidering af kulakkerne som klasse«, der dels beskrev nogle faktisk forekommende begivenheder, men især var brugt fra uvenlig side for at understrege Stalins ondskab. Jeg vil ikke her gå mere ind i dette, men i stedet henlede opmærksomheden på et fænomen, der pt. forekommer overalt i den kapitalistiske verden – specielt den del, hvor vi er moderne, globaliserede og ligger under for »den økonomiske nødvendighed«.

De danske bønder har været under pres i mange år. I gode tider lokkes de til at låne penge til udbygning og effektivisering af bedriften, ligesom priserne på landsbrugsejendomme går op og tvinger nye landmænd til at gældsætte sig fra starten. I dårlige tider kan det så ikke løbe rundt, og landmændene må optage nye lån eller gå konkurs. Resultatet er blevet, at landbrugene er vokset i størrelse, og at antallet af bønder er faldet tilsvarende, således som Terkild Marker har beskrevet det tidligere. Det har også betydet, at den politiske støtte til bønderne har været faldende. Der er ikke stemmer nok i dem nu.

To dødelige hug til de danske bønder

Disse to hug vil føre til, at der om føje år kun vil være enkelte stædige og gammeldags bønder tilbage.

Det første hug: Ændring af ejerforholdene i landbruget. Dette skete for et par år siden i stor ubemærkethed. Der blev udarbejdet en rapport, der påviste, at natur (og dermed klima) og (konventionel) landbrugsdrift sagtens kunne forenes til begges fordel. Jeg læste i denne rapport, fordi den lå som toilet-læsning hos min datter og svigersøn. Det var en tyk rapport med mange og lange bløde formuleringer om det nemme i at forene de to uforenelige størrelser. Det eneste konkrete og kortfattede i denne rapport var et lille afsnit om ejerforholdene i landbruget. Her stod der kort og godt, at ejerforholdene i landbruget skulle ændres, så andre end landmænd kunne eje landbrug, dvs. fri adgang for bl.a. kapital- og pensionsfonde. Der skulle dog være ansat en uddannet landmand på ejendommen. Og dette blev vedtaget i folketinget uden at nogen sagde en lyd. I hvert fald ikke en lyd, der blev hørt eller debatteret. Det skete omtrent samtidig med, at det samme blev besluttet i forhold til de praktiserende læger. Også her kan nu fonde og andre kapitalister købe og drive private praksisser. Også her skal der (indtil videre) være ansat én læge, der er uddannet i almen praksis.

Det andet hug: Finansieringen. Landbruget drives i vore

dag som andre virksomheder, dvs. lånefinansieret, primært gennem mindre lokale banker. Efter finanskrisen blev der stillet større krav til bankernes solvens. Det bruges nu af de store banker og Finansrådet (der er bankernes lobbyorganisation) til at udradere bønderne. Finansrådet rejser rundt til små banker, der har en væsentlig del af deres virksomhed i forhold til bønderne. De små banker har lånt penge til bønderne, der har stillet deres ejendomme som sikkerhed. Når Finansrådet kommer på besøg, bestemmer det, at de landbrugsejendomme, som den lille bank har sikkerhed i, kun er det halve værd af det, de står noteret til hos banken. Dermed har banken ikke den solvens, der kræves i vore dage. Banken kan vælge mellem konkurs og at finde en større bank, der vil overtage den. Herefter bliver bøndernes gæld opgjort og erklæret usikker, da ejendommen nu er langt mindre værd end gældens størrelse. Bonden har så samme valg som den lille bank: Sælg til en større eller gå konkurs – evt. begge dele.

Jamen, landbrugspakken da? Ja, landbrugspakken er gennemført for at give de store brug plus de nye finansejere bedre indtjeningsmuligheder. De bønder, der er konkursramte eller konkurstruede, har ingen gavn af den. Som en ekspert konkluderede: De bønder, der er ved at gå fallit, det er dem, der ikke er dygtige nok, og de vil gå fallit under alle omstændigheder. Dem, der får gavn af pakken, det er dem, der har formået at tjene penge i de forløbne år. De vil nu kunne tjene endnu mere.

Kultur: Det er en årtusindgammel kultur, der nu endeligt bukker under. Bønderne er en klasse fra tidligere tider. Ind imellem bliver de herskende klar over, at produktionen af mad er vigtig for at holde befolkningen i ro. Senest under anden verdenskrig stod det klart for de herskende i Europa, at det er vigtigt at kunne producere mad og i nødstilfælde at kunne brødføde sig selv, og der blev indført forskellige støtteformer til bønder. Samtidig er der i lovgivningen bevaret nogle gamle elementer i ejerforholdene, f.eks. at gårde ikke må opsplittes – der er kun én, der kan arve. Et landbrug kan kun have én ejer. (Altså sådan var det). Og der var sat en grænse for, hvor stor en gård måtte være. Det skulle fortsætte som familiebrug. Og den gamle *allemandsret* blev bevaret. Det betyder, at der er fri adgang til landsbrugsjorden. Vi må ikke trampe ind i afgrøderne, men ellers må vi færdes frit – ligesom ved strandene, der nu også er under angreb.

Klassekamp: Nu bliver klassen af selvstændige bønder udraderet. De bliver i heldigste fald lønarbejdere på deres tidligere ejendom. Samtidig bliver jorden gjort til almindelig kapitalistisk ejendom, dvs. at ejerne bestemmer over adgangsforholdene. Det samme sker med strandene, efterhånden som privat foretagsomhed får lov at købe dem og oprette hoteller eller vandlande eller legepladser eller badestrande. Der vil ikke længe være noget, der er frit tilgængeligt. Der kan nu kræves betaling for alt. Det er det, kapitalismen lever af: at inddrage stadig flere områder af livet under profitøkonomien.

Nykolonialisering

Også i u-landene undergraves de lokale bønder. EU og USA eksporterer landbrugsvarer med tilskud, så de lokale bønder udkonkurreres. Så er der et større marked for imperialismens

produkter. U-landene tvinges eller lokkes til at opgive produktion af fødevarer til lokalt brug for at lægge om til produktion af varer til det imperialistiske marked som kaffe, te eller blomster. Til gengæld skal de så importere fødevarer som hvede eller mælk. EU har lige indgået en aftale med Cambodja om køb af rørsukker. Det foregår ved, at myndighederne opsøger risbønder, der ikke har helt orden i papirerne vedrørende ejerforholdet til jorden. Sådanne bønder er der mange af i Cambodja pga. af uordenen under Pol Pot. De bliver så tvunget fra deres jord, som overdrages til nogen, der vil dyrke sukkerrør. Risbønderne kan så slutte sig til de mange hundrede millioner af bønder i u-landene, der i disse år tvinges fra deres jord og søger til byerne.

Haïti som eksempel

I 2008 var der uroligheder på Haïti på grund af eksplosive stigninger i fødevarerpriserne. 6 mennesker blev dræbt. Også andre steder i verden var der uroligheder af samme slags: Burkina Faso, Cameroun, Elfenbenskysten, Ægypten, Guinea, Mauretanien, Mexico, Marokko, Senegal, Usbekistan og Yemen.

For 30 år siden dyrkedes på Haïti al den ris, landet havde behov for. Hvad skete der? I 2007 steg prisen på hvede med 77% og prisen på ris med 16%, men i 1. halvår af 2008 steg prisen på ris med 141%. Blandt årsagerne er stigende oliepriser, vejproblemer, stigende efterspørgsel fra Kina og Indien samt presset for at producere biobrændsel af kornafgrøder. Prisstigningerne betyder, at de mennesker, der tidligere kunne få det til at løbe rundt, nu bogstavelig talt ikke har penge til mad, og flere og flere bliver afhængige af gratis uddeling af mad – enten som nødhjælp eller gennem frivillige organisationer, f.eks. kirker.

Hvad skete? USA skete: kup, tvang, trusler, militær indgriben.

I 1986 blev den haïtianske diktator Jean Claude »Baby Doc« Duvalier fordrevet fra Haïti. På vej ud tømte han statskassen. Den internationale Valutafond (IMF) lånte Haïti 24,6 millioner dollar, som landet havde desperat brug for. Men for at få lånet fra IMF blev Haïti tvunget til at nedsætte beskyttelsestolden på ris, andre landbrugsprodukter og nogle industriprodukter for at åbne landets markeder for konkurrence udefra. USA har langt den største indflydelse i IMF.

På mindre end to år blev det umuligt for haïtianske bønder at konkurrere med det, de kaldte »Miami Ris«. Hele det lokale rismarked faldt fra hinanden, da billig statsstøttet amerikansk ris – noget af det i form af »fødevarerhjelpe« – oversvømmede markedet. Der opstod vold, »riskrige«, og folk blev dræbt. Amerikansk ris invaderede landet. I 1987 og 1988 kom der så meget ris ind i landet, at mange holdt op med at dyrke deres jord.

Bønderne mistede deres afsætning. Folk på landet begyndte at miste deres job og flytte til byerne. Efter nogle få år med billig importeret ris var den lokale produktion faldet meget.

Men det internationale forretningsliv var ikke tilfreds endnu.

I 1994 blev den folkevalgte præsident Jean-Bertrand Aristide af USA, IMF og Verdensbanken tvunget til at åbne Haïtis markeder endnu mere. Dette var en betingelse for, at han kunne få lov til at vende tilbage til Haïti for at overtage den præsidentpost, han havde vundet (se faktaboks).

Men Haïti er det fattigste land på den vestlige halvkugle. Hvilken interesse kan USA have i at ødelægge rismarkedet i dette lille land? Haïti er helt bestemt fattigt. USA's agentur for international udvikling angiver den årlige gennemsnitsindkomst til mindre end 400 dollar. FN angiver den forventede levealder i Haïti til 59 år, mens den i USA er 78. Ca. 80% af haïtianserne lever for mindre end 2 dollar om dagen, og mere end halvdelen for mindre end 1 dollar om dagen. Men alligevel er Haïti blevet en af de største risimportører fra USA. USA's landbrugsministeriums tal for 2008 viser, at Haïti er den tredje største importør af amerikansk ris. Og så kan hverken USA eller Verdenssamfundet tage hensyn til nogle millioner haïtiansere, der desuden i det væsentlige er af negroid, dvs. slaveafstamning.

Ris er en stærkt støttet produktion i USA. Subsidier til ris udgjorde i perioden 1995 til 2006 11 milliarder dollar. Alene producenten Riceland Foods Inc. of Stuttgart Arkansas modtog over 500 millioner dollar i støtte i perioden 1995 til 2006. Ris er et af de produkter i USA, der får mest støtte. Der er tre forskellige støtteordninger, der tilsammen udgør omkring 1 milliard dollar pr. år siden 1998, og som frem til 2015 forudses at være på 700 millioner dollar pr. år. Og resultatet? Mange millioner risbønder i de fattige lande har svært ved at arbejde sig ud af fattigdommen pga. de lavere og meget vekslende priser forårsaget af andre landes interventionistiske politik.

I tillæg til de tre forskellige støtteordninger for risbønder i USA, så er der også direkte toldbarrierer på mellem 3 og 24 procent, den selv samme type af beskyttelsestold og endda højere, som USA og IMF forlangte, at Haïti afskaffede i 1980'erne og 1990'erne.

USA's beskyttelse af sine risbønder går endnu videre. I 2006 var der en historie i avisen Washington Post, der fortalte, at regeringen havde betalt mindst 1,3 milliarder dollar i subsidier til ris og andre afgrøder siden 2000 til personer, der slet intet dyrkede. Heriblandt var en kirurg, som havde fået 490.000 dollar. Han ejede noget jord i nærheden af Houston, hvor der engang havde været dyrket ris.

Og det er ikke kun de haïtianske risbønder, der er blevet ramt. Det gælder også sukkerrør. Haïti, der engang var verdens største eksportør af sukker og andre tropiske produkter til Europa, begyndte at importere sukker fra USA-kontrollerede producenter i Den Dominikanske Republik og Florida. De haïtianske bønder blev gjort arbejdsløse. Alt dette fyrede op under den nedadgående spiral, som førte til hungeroptøjer.

Haïti er langt fra alene om denne krise. Avisen *The Economist* rapporterer, at en milliard mennesker verden over lever for mindre end 1 dollar om dagen. Den USA-støttede radiokanal Voice of America rapporterer, at omkring 850 millioner mennesker i verden sultede før den sidste omgang af prisforhøjelser. I 33 lande er der risiko for sociale uroligheder pga. stigende fødevarerpriser, udtaler Verdensbankens præsident. Når et land har mange indbyggere, der bruger mellem halvdelen og to

tredjedele af deres indkomst på mad, »så er der ingen margin til overlevelse«.

I USA mærker folk de verdensomspændende problemer ved benzintanken og i supermarkedet. Middelklassen må skære ned på fornøjelsesture og dyre kødudskæringer. Antallet af mennesker i USA, der får madkuponer, er højere end nogensinde. Men i fattige lande, hvor fejlernæring og sult var udbredt før prisstigningerne, er der ikke noget at skære ned på undtagen på mad. Det fører til hungeroptøjer. Akut sender verdenssamfundet rissække til Haiti. Venezuela har sendt 350 tons mad. USA gav løfte om blot 200 millioner dollar ekstra til at afhjælpe den verdensomspændende sult. Indbyggerne i USA ved meget lidt om den rolle, som deres regering spiller i at fremkalde sultproblemer i Haiti og andre lande.

Kilde til oplysningerne om Haiti: Artikel af Bill Quigley fra 2008.

Jean-Bertrand Aristide

Født den 15. juli 1953 i Port-Salut. Haitiansk politiker og tidligere romersk-katolsk præst, som blev Haitis præsident i 1991, fra 1994-1996 og fra 2001-2004. Aristide var den første folkevalgte leder af Haiti og var populær blandt landets fattige indbyggere. Ved sit første valg fik han 67,5% af stemmerne. Han blev afsat to gange, begge gange hjulpet på vej af USA's regering og militær. Første gang var ved et militærkup den 29. september 1991 og anden gang ved et kup i 2004. Efter at han var blevet afsat anden gang, hævdede han, at han stadig var Haitis legitime præsident, og at USA's styrker havde kidnappet ham. I dag lever Aristide i eksil i Sydafrika med sin kone Mildred Trouillot, med hvem han har døtrene Christine og Michaëlle. Kilde: Wikipedia

Hungerdemonstration i New York

Hans Scherfig var i New York i 1930 og malede et motiv fra en hungerdemonstration, der foregik 1. maj. Almindeligvis bliver billedmotivet omtalt blot som en 1. maj-demonstration, men titlen er som nævnt ovenfor og derfor relevant i bonde- og hungeroptøjsammenhængen. Det slogan fra demonstrationen, der kan ses på billedet, er da også "STARVE OR FIGHT", dvs. "sult eller kæmp".

Jeg har nogle stykker af dette motiv som plakat (kraftig kvalitet) til salg for 250 kr. stykket. Den ene har været foldet sammen og sælges derfor for 100 kr. Prisen inkluderer paprør, men ikke evt. porto. Henvendelse på tlf. 6171 7784.

Ungkommunisterne på gaden!

Danmarks rødste ungdomsorganisation, Ungkommunisterne, har ikke ligget på den lade side hen over vinteren og foråret. Vi har været på barrikaderne i kampen imod forringelser af uddannelserne, den globale opvarmning og mere EU, og efter årsskiftet har vi indledt fornyet samarbejde med unge fra Kommunistisk Parti.

Af Esben Hansen, Ungkommunisterne

I oktober tog vores medlemmer stor del i protesterne imod den borgerlige regerings forringelser af uddannelserne. På flere skoler var vi med til at arrangere blokader af undervisningen d. 29. oktober, for at de studerende kunne deltage i en stor demonstration på Københavns Rådhusplads. På landsplan erklærede 86 gymnasier, at de ville nedlægge undervisningen, og i Aarhus og København gik mere end 40.000 gymnasieelever og studerende på gaden. Arrangørerne bag demonstrationen var Uddannelsesalliancen, et bredt netværk af 33 organisationer, der alle var enige om at kræve stop for milliardnedskæringerne på uddannelse. Ungkommunisterne i København istemte med deres banner kravet med en spydig kommentar til regeringens finanslovsforslag: »Viden er vejen frem – ikke krig og kampfly!«

I november nåede vi en vigtig milepæl for organisationen, da Ungkommunisterne blev optaget i Demokratiske Ungdoms Verdensforbund (WFDY), det vigtigste globale netværk for antiimperialistiske ungdomsorganisationer og en paraplyorganisation anerkendt af de Forenede Nationer (FN). Sidst på måneden afholdt vi landsdækkende stormøde under overskriften »Klimakamp er klassekamp« i anledning af COP21 klimatopmødet i Paris. Mødet fandt sted i Hillerød, hvor Røde Hus indhvirvlet i en heftig snestorm passende skabte rammen for en spændende

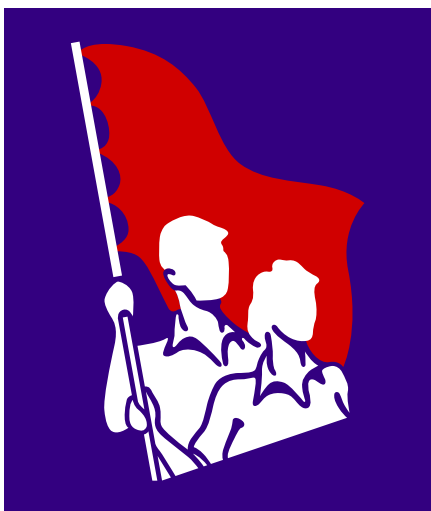
Klimamarch i København

klimadiskussion. Thor Markussen, medlem af landsudvalget i Klimabevægelsen og aktiv i Climate Action Denmark, gav under sit oplæg kvalificerede bud på, hvad der bør være de højst prioriterede mål i klimakampen, og hvordan vi bedst kan engagere os i kampen både i og udenom parlamenterne. Efter at være blevet godt rustet med argumenter i den politiske delkamp deltog vi d. 29. november i en global aktionsdag, der skulle opråbe verdens ledere med krav om aktiv handling NU overfor den globale opvarmning. I Danmark tog aktionsdagen form af en stort anlagt klimamarch i flere byer, og Ungkommunisterne var med fra start med banner og kampråb, da optoget gik fra Den Røde Plads i København.

Efter årsskiftet er Ungkommunisternes lokale aktiviteter fortsat med faste afdelings- og studiegruppemøder i København og Aarhus. Ungkommunisterne er Danmarks Kommunistiske Partis (DKP) og Kommunistisk Parti i Danmarks (KPiD) fælles ungdomsorganisation, og vores medlemmer har endvidere et stort ønske om et forstærket samarbejde med de unge i Danmarks tredje leninistiske organisation, Kommunistisk Parti (KP). Ønsket er gengældt hos KP's unge, og derfor har vi i år besluttet at afholde et fælles weekendseminar i form af en hyttetur med politiske og sociale indslag. I Aarhus forbereder vores medlemmer sammen med KP's unge desuden et ambitiøst fælles 1. maj fremstød, og hver uge knokles der intenst med propagandaideer, knofedt og tapetklister for at få materialer og blikfang klart til den internationale kampdag. Det fælles weekendseminar kommer til at finde sted i sensommeren (dato endnu ikke fastsat) og bliver åbent for alle unge, der er interesserede i at tage del i kampen for socialisme. For videre information kan du læse mere i næste nummer af *Skub*, eller skrive til ungkommunisterne@gmail.com

Stop milliardnedskæringerne på uddannelse!

**Ungkommunisterne ønsker alle en god 1. maj
Kæmp for kommunistisk enhed!
Sammen er vi stærke!**

1. maj-forberedelser i Aarhus

Slaveskibet

Af Heinrich Heine

I
Han sidder svedende i sin Kahyt,
Mynheer van Koek, Supercargo.
Han tæller Procenter, han tumler med Tal,
med Tab, Profit og Embargo.

»Gummi har jeg, af prima Sort,
og Peber, — de Ting ligger klare.
Og jeg har Guldstøv og Elfenben —
men bedst er den sorte Vare.

Sex hundrede Negere, købt for en Slik
ved Senegal, ligger i Lasten,
med Sener som Tovværk, Muskler som Jern
og en Rejsning så lige som Masten.

Jeg bytted mig til dem for Brændevin,
for Glasperler, Spejle og Knive.
Det gir altså otte hundred Procent,
hvis jeg holder de halve i Live.

Ja fører jeg bare tre Hundrede frelst
til Havnen ved Rio Janeiro,
da stryger jeg hundred Dukater pr. Stk.
hos Huset Gonzales Perreiro.«

Han kalkulerer, Mynheer van Koek,
mens Sveden perler på Issen.
Da melder sig pludselig Skibets Kirurg,
Hr. Doctor van der Smissen.

En knogleraslende tør Figur
med en Næse besat med Rubiner.
»Nå, Doctor,« — spørger van Koek — »hvad Nyt
om de kære små sorte Kaniner.«

Doktoren bukker, — men må til van Koeks
og egen Beklagelse sige,
at Dødsprocenten netop i Dag
har vist en Tendens til at stige.

»Til Dato døde i Gennemsnit to,
men i Nat — hvor har jeg Journalen? —
jo her, lad mig se: i Nat var der syv,
som tog Afsked med Jammerdalen.

Tre Kvinder gik der og fire Mænd; —
men alle blev undersøgt nøje.
Blandt de Simulanter, som vil kastes ud,
kan ingen undgå mit øje.

De Døde blev straks befriet for Jern.
Og under Matrosernes Opsang
lod jeg dem glide fra Lønningen ned
lige ved Solens Opgang.

Og flux skød Hajernes Hærskare frem,
de Bæster som grådigt fortærer
og fortrinsvis lever af Negerkød —
jeg holder dem som Pensionærer.

De fulgte os troligt i Køl vandets Spor
helt inde fra Elfenbenskysten.
Med Sikkerhed vejrer de Lugten af Lig —
et Tilskud til Ædelysten.

Og Hajernes Måltid har sin Komik, —
der er skarp Konkurrence blandt Gæsterne!
Een snupper et Hode, een snapper et Ben.
De øvrige strides om Resterne.

Er Byttet parteret, tumler de sig
langs Skibssiden yderst fornøjet,
som vilde de sige mig Tak for Mad,
før Frokosten helt er fordøjet.«

Her afbrød med Suk og Klage van Koek:
»Men Doctor, hvordan skal vi hindre
den stadigt stigende Dødelighed
og gøre vor Tabsliste mindre!«

Van Smissen smilte: »De Sorte selv
er Skyld i den hele Misére.
Den dårlige ånde, som Negere har,
fordærver enhver Atmosfære.

En Del går til Grunde af Melankoli.
Dér kunde man sikkert i Nødsfald
ved Luft, Motion, Musik og Dans
begrænse Ladningens Dødsfald.«

Da råbte van Koek: »Et strålende Råd!
Så godt som gode Kontanter.
Van Smissen, De slår Aristoteles
og hans flinke Elev Alexander —

ja, tilmed Formanden hjemme i Delft
for Tulipanavlens Fremme!
En Håndsrækning, Doctor, gir De mig her,
som jeg ingensinde skal glemme.

Musik, Musik! — De sorte Svin
skal svinge sig lystigt på Dækket.
Og tro mig, — går Munterheden i Stå,
skal Piskeren igen få den vækket. «

II
Højt på det natblå Himmelteft
står tusinde Stjerner og skinner,
længselsfuldt store, kloge og grå
som Øjne hos skønne Kvinder.

De stirrer ned mod det matte Hav,
hvor Skibet sin Planke dukker
i fosforstrålende Purpurdis.
Og vellystigt Bølgerne vugger.

Som aftaklet ligger det sorte Skib
under de glitrende Stjerner.
Men Dækket koger af Dansemusik
og gløder af tændte Lanterner.

Kokken spiller på Håndklaver,
mens Styrmanden flot dirigerer.
En Skibsdreng trakterer sin Tromme med Klem,
og Doktoren selv trompeterer.

Og hundrede Negere, Kvinder og Mænd,
i kredse sig skrålende svinger.
De drejer sig rasende rundt og rundt,
og taktfast Jernene klinger.

De stamper i Dørken med larmende Lyst —
og mangan en Skønhed trykker
den nøgne Partner tæt til sit Bryst,
skønt Gråden i Skuldrene rykker.

Profossen er Maitre des plaisirs.
Med Tampen, som aldrig standser,
pisker han Fart og Munterhed ind
I Dækkets sløveste Danser.

Ja, Didelumdej og Tjimdadada!
På Havbunden løsner sig Krybet,
Afgrundens dorske, slumrende Dyr,
som Larmen kalder af Dybet.

Og Hajerne skyder af Havbølgen frem,
af Morildens lysende Dråber,
og sender mod Skibet et søvndrøkkent Blik
og ser på hinanden og måber.

De ved, der er længe til Frokost endnu,
skønt her man dem ødselt forvæner.
Dog åbner de Gabet for Kæbernes Pragt,
et Savblad af skinnende Tænder.

Til Didelumdej og Tjimdadada
end vildere drejer sig Dansen.
Af Mangel på Tålmod går Hajen Amok
og bider sig selv i Svansen.

Den er ingen Ynder af Tonernes Kunst
som andet Pak af dens Lige.
»Tro aldrig det Bæst, som ikke har Sans
for Musik« — kan med Shakespeare man sige!

Og Tjimdadada og Didelumdej, —
en Springdans, som aldrig ender!
Ved Masten står Mynheer van Koek
og ber med foldede Hænder:

»For Christi Skyld, beskærm min Last
af sorte Syndere, Herre.
Og vredes du på dem, ved du jo selv,
de er dumme som Okser, desværre.

Ja, skån deres Liv for Christi Skyld,
han, som er død for os alle.
Tag selv, o Herre, din egen Part, —
men und din Tjener den halve«.

Om digtet: Slaveskibet er et digt af Heinrich Heine, som er oversat til dansk af Hans Hartvig Seedorff. Det er trykt i digtsamlingen *Under Kythera* på forlaget Rhodos i 1992. Ortografien er ændret så digtet fremtræder i et mere moderne sprog, men selve kernen i oversættelsen er Seedorffs. *Supercargo* betyder en person, der ledsager lasten om bord på et skib, med henblik på at udføre vedligeholdelse, overvåge sikkerheden og lastens afsætning.

Digtet viser Heines format og hans evne til at behandle store samfundsmæssige problemer som slaveriet, der i 1800-tallet var til debat i mange lande.

Billedet - med titlen *Slaveskibet* - er et oliemaleri af William Turner, en af de store engelske kunstnere der var samtidig med Heine. I forgrunden af billedet ses en række kroppe der flyder rundt i vandet; deres mørke hud og lænkede hænder og fødder viser, at det er slaver, der kastet overbord fra skibet. Hvis man ser endnu mere omhyggeligt efter, kan man se fisk og søuhyrer svømme rundt i vandet, klar til at æde slaverne, mens mågerne vagtsomt kredser oven over.

Lars U. Thomsen

Kommunistisk enhed og politisk afklaring

Et af de store stridsspørgsmål i forsøget på at genforene den kommunistiske bevægelse i Danmark er forholdet til Enhedslisten og om kommunister kan tillade sig også at være medlem af et andet parti. Her undersøges, hvad den moderne kommunistiske bevægelses grundlægger, Lenin, mente om dette spørgsmål.

Af Jacob Jensen

Når man studerer Lenin (og også andre klassikere) er det vigtigt, at man altid forstår den konkrete situation, som han udtaler sig om. Kun derved kan man drage nytte af hans politik som vejledning til lignende situationer. Vort hovedformål med at studere Lenin er at finde frem til, hvad vi gør i den konkrete situation i Danmark. Vi har en arbejderbevægelse, som er domineret af Socialdemokratiet og den dermed følgende borgerlige ideologi. Denne dominans over størstedelen af befolkningen er sikret igennem den borgerlige presse og TV og et parlamentarisk spil, som bilder folk ind, at det er dem, som regerer via stemmeboxen. Blandt de politisk og fagligt aktive er der en større andel, som har et mere klart billede af de reelle magtforhold i kapitalismen. Sådanne personer samler sig i vid udstrækning i Enhedslisten. Derudover har nogle tilsluttet sig et af partierne i den splittede kommunistiske bevægelse. Hvad gør vi i den situation?

Nogle har forsøgt at opbygge et kommunistisk parti. Det er blevet til mange partier. Ingen af dem har været i stand til at sikre sig en voksende tilslutning. Lenin skrev *Radikalismen, kommunismens børnesygdom* i en situation, hvor europæiske kommunister var uafklarede, splittede og stod isoleret i arbejderbevægelsen. Hans råd til dem i 1920 medvirkede til, at de kom godt i gang i nogle lande. Efter Oktoberrevolutionen accepterede mange på venstrefløjen i arbejderbevægelsen, at det var nødvendigt at oprette et kommunistisk parti. Men mange gjorde bolsjevikernes organisatoriske opbygning til en slags skabelon, man blot kunne kopiere i andre lande. Man studerede ikke den proces, hvormed partiet blev opbygget i Rusland under alle revolutionens faser under Lenins ledelse før Oktoberrevolutionen.

»Burde hyldestråbene for Sovjetmagten og Bolsjevikerne ikke oftere følges af en alvorlig analyse af årsagerne til, at Bolsjevikerne kunne tilvejebringe den disciplin, der er nødvendig for det revolutionære proletariat?« sagde Lenin (Udvalgte værker, bind 11, Forlaget Tiden 1948, »Radikalismen«, *kommunismens børnesygdom*, juni 1920, side 122/»Venstre«-kommunismen, en børnesygdom, Forlaget Tiden 1970, s. 10).

Lenin beskriver tre sådanne årsager: 1) »Den proletariske avantgardes bevidsthed og hengivenhed for revolutionen«, 2) »dens evne til at forbinde sig med... de arbejdendes bredeste masser« og 3) »dens rigtige politiske strategi og taktik... Uden

disse betingelser bliver forsøgene på at skabe disciplin uundgåeligt til en fiktion, en frase, et narrespil.« (Samme s. 123/1970-udgaven s. 11).

Lenin skrev sit skrift til den del af avantgarden, som havde tilsluttet sig kommunisterne, og foreslog den politiske strategi og taktik, som ville gøre dem i stand til at forbinde sig med bredere masser. Efter Kominterns 2. kongres senere i 1920 blev Lenin nødt til at koncentrere opmærksomheden om sovjetiske problemer. Hans sygdom og død gjorde, at ingen ledelse var i stand til at imødegå den sektarisme i den kommunistiske bevægelse i Europa, Lenin havde advaret imod. Den blev der først gjort op med på Kominterns 7. kongres i 1935, hvor Dimitrov var primus motor i genindførelse af de leninistiske principper.

Det følgende er uddrag fra Lenins værker, hvor den politiske strategi og taktik, han fandt den rigtige i nogle konkrete situationer, lægges frem. Først et råd baseret på bolsjevikernes egne erfaringer til tyske kommunister om, hvordan de skal håndtere venstrebevægelsen i det uafhængige socialdemokrati. Dernæst et råd til engelske kommunister.

De tyske kommunister og det uafhængige socialdemokrati

(Kommunister må gribe) »selv den mindste mulighed for at sikre sig en forbundsfælle af massekarakter, om den så er nok så midlertidig, vaklende, usikker, utilforladelig og betinget. Den, som ikke har forstået dette, har aldrig forstået et gran af marxismen og af den videnskabelige, moderne socialisme *overhovedet*. Den, som ikke over et temmeligt langt tidsrum og i ret forskelligartede politiske situationer har vist sin evne til at anvende denne sandhed *i praksis*, han har endnu ikke lært at hjælpe den revolutionære klasse i dens kamp for at befri hele den arbejdende menneskehed for udbytterne...«

De småborgerlige demokrater (og herunder mensjevikkerne) vakler uundgåeligt mellem bourgeoisiet og proletariatet... Kommunisterne rigtige taktik må bestå i at *udnytte* denne vaklen, absolut ikke at ignorere den. En sådan udnyttelse kræver indrømmelser til de elementer, som nærmer sig proletariatet, alt efter tid og lejlighed, og samtidig kamp mod dem, der nærmer sig bourgeoisiet...

I 1907 indgik bolsjevikerne for en kort tid en formel politisk blok med de »Socialrevolutionære« ved Dumavalgene. I 1903 til 1912 stod vi gennem nogle år formelt sammen med mensjevikkerne i det fælles socialdemokratiske parti, uden *nogensinde* at afbryde den ideologiske og politiske kamp imod disse folk, der formidlede den borgerlige indflydelse på proletariatet og var opportunist... Det er derfor forståeligt, at de tyske »radikale« kommunisters angreb på det tyske kommunistiske partis centralkomité for at acceptere tanken om en blok med de »uafhængige« (Tysklands uafhængige socialdemokratiske parti, Kautskynerne) forekommer os helt urimelige og et klart bevis på, at de »radikale« har uret...

Det tyske »uafhængige socialdemokratiske parti« er oplagt

uensartet sammensat; ved siden af de gamle opportunistiske førere (Kautsky m.fl.), der har vist sig ude af stand til at forstå betydningen af Sovjetmagten og proletariats diktatur og til at lede proletariats revolutionære kamp, danner der sig også en proletarisk venstrefløj i dette parti, og denne fløj er i bemærkelsesværdig hurtig vækst. Hundre tusinder af dette partis medlemmer (det har vel ca. ¾ mill. medlemmer) er proletarerer, som er gået bort fra Scheidemann og nu hurtigt nærmer sig kommunismen. Denne proletariske fløj foreslog allerede på de Uafhængiges Leipzikkongres (1919) øjeblikkelig og uforbeholden tilslutning til 3. Internationale. Det ville være helt latterligt at være bange for et »kompromis« med denne fløj af partiet. Tværtimod må kommunisterne ubetinget *søge og finde* en passende form for kompromis, som kan lette og fremskynde den nødvendige fuldstændige sammenslutning med denne fløj uden på den anden side at hæmme kommunisterne det ringeste i deres ideologisk-politiske kamp mod de »uafhængiges« opportunistiske højrefløj. Antagelig vil det ikke blive let at finde en sådan passende form for et kompromis; men kun en charlatan kunne love de tyske arbejdere og de tyske kommunister en let vej til sejren.«

(Hele afsnittet citeret fra Lenin, samme s. 183-188/1970-udgaven s. 59-63)

(JJ note: Et flertal i det uafhængige socialdemokratiske parti godkendte tilslutningen til Komintern. Det førte hurtigt til en splittelse. Ca. halvdelen af medlemmerne dannede sammen med Tysklands kommunistiske Parti et forenet parti og skabte en massebasis for partiet. Den anden halvdel blev siden opslugt af det tyske socialdemokratiske parti)

Labour og Englands kommunistiske parti

Da Lenin skrev *Radikalismen...*, havde han ikke megen information om de diskussioner, der fandt sted blandt engelske kommunister. Et af de partier, som senere blev en del af det fremtidige engelske kommunistiske parti, Englands socialistiske Parti (BSP), var allerede medlem af Labour. Derved havde de fået større kontaktflade med fagligt og politisk aktive engelske arbejdere. Det ønskede de at bevare efter en sammenslutning med de andre politiske grupperinger i et forenet kommunistisk parti. Uden at være fuldt informeret om de engelske meningsforskelle slog Lenin i *Radikalismen...* derfor blot princippet fast:

»Jeg skal her ikke opholde mig ved den anden uoverensstemmelse mellem de engelske kommunister, nemlig angående en indmeldelse i Arbejderpartiet (Labour). Jeg har for lidt materiale om dette spørgsmål, som er særligt kompliceret, fordi det britiske arbejderparti er noget helt for sig selv og i sin opbygning slet ikke ligner de politiske partier, der er sædvanlige på det europæiske kontinent. Det sikre er kun for det første, at man også her uvægerligt vil komme på vildspor, hvis man finder på at bygge det revolutionære proletariats taktik på principper som: Det kommunistiske parti må bevare sin doktrin ren, sin uafhængighed uplettet af reformisme...« (side 207-208 i 1948 udgaven i slutningen af afsnittet »Den »radika-

le« kommunisme i England«)

Nogle måneder senere, på Kominterns 2. kongres, var Lenin informeret om de forskellige engelske kommunisters synspunkter. Han gjorde det derefter klart, at engelske kommunister burde acceptere dobbelt medlemskab – af både Labour og det kommunistiske parti. Det fremgår tydeligt af følgende uddrag, som ikke er med i de danske udgaver (Lenin, Collected Works, Moscow 1966, vol. 31, Kominterns anden kongres, 19 juli 2020):

»Efter at have diskuteret emnet med et antal kammerater er jeg kommet til den konklusion, at den beslutning at forblive indenfor Labour-partiet er den eneste korrekte politik... Det er rigtigt, at en stor del af de bedste revolutionære er imod tilknytning til Labour, fordi de er imod parlamentarismen som et kampmiddel. Måske ville det være bedst at referere dette spørgsmål til en kommission, hvor det skal diskuteres og studeres, og så beslutes på denne kongres i Komintern. Vi er ikke enige i, at det kun angår britiske kommunister. Vi må sige generelt, hvad der er den korrekte politik...

Med hensyn til det engelske Labour, så er det simpelt hen et spørgsmål om samarbejdet imellem det fremskredne mindretal af arbejderklassen og majoriteten. Medlemmerne af Labour er alle fagforeningsmedlemmer. Det er en meget usædvanlig struktur, som ikke findes i noget andet land. Det er en organisation, som omfatter fire millioner arbejdere blandt de seks til syv millioner fagforeningsmedlemmer. De bliver ikke bedt om at erklære, hvad deres politiske meninger er. Lad kammerat Serrati bevise overfor mig, at nogen dér vil forhindre os i at udøve retten til kritik. Kun derved kan du bevise, at kammerat McClaine har uret. Englands socialistiske parti kan frit kalde Henderson en forræder og stadig forblive i Labour...

Kammerater Tanner og Ramsey fortæller os, at flertallet af britiske kommunister ikke vil acceptere tilknytning. Men skal vi altid være enige med majoriteten? Overhovedet ikke. Hvis de endnu ikke har forstået den korrekte taktik, så vil det måske være bedre at vente. Selv en parallel eksistens af to partier i en periode vil være bedre end at nægte at svare på spørgsmålet om, hvilken taktik er den korrekte. Når man tager alle de delegeredes erfaringer i betragtning og også de argumenter, som her er kommet frem, så skal vi selvfølgelig ikke insistere på at vedtage en resolution her og nu med en beslutning om at danne ét kommunistisk parti i hvert land. Det er umuligt. Men vi kan frit udtrykke vor mening og give direktiver. Vi skal studere de spørgsmål, som er rejst af den engelske delegation i en speciel kommission, og så skal vi sige: Tilknytning til Labour er den korrekte taktik. Hvis flertallet er imod det, så må vi organisere en separat minoritet. Det vil vi kunne lære noget af. « (Lenin, side 236-238)

»Vi har måske ikke fuldt kendskab til omstændighederne i det ene eller andet land; men i dette tilfælde (spørgsmålet om tilknytning til Labour) har vi med principperne bag de kommunistiske partiers taktik at gøre. Det er meget vigtigt, og vi må i 3. Internationales navn her klart fremføre det kommunistiske synspunkt...

Sylvia Pankhurst spurgte også: »Er det muligt for et kommunistisk parti at tilslutte sig et andet politisk parti, som stadig tilhører 2. Internationale?« Hun svarede, at det var det ikke. Det

skal imidlertid her pointeres, at det engelske Labour er i en meget speciel position: Det er en meget original partitype, eller rettere, det er overhovedet ikke et parti i den oprindelige betydning af ordet. Det er dannet af fagforeningsmedlemmer, har ca. fire millioner medlemmer, og det har tilstrækkelig frihed til alle tilknyttede partier. Derfor har det et stort antal engelske arbejdere, som følger ledere tilhørende de værste borgerlige elementer, socialforræderne, som er værre end Scheidemann, Noske og lignende. Men samtidig har Labour ladet Englands Socialistiske Parti komme ind i rækkerne, tilladt det at have sin egen presse, hvori de frit og åbent kan fordømme partilederne som socialforrædere...

Det viser, at et parti tilknyttet Labour er i stand til ikke alene at kritisere de gamle ledere, men at gøre det åbent og ved navns nævnelse og kalde dem socialforrædere. Det er en særlig situation: et parti som forener store arbejdermasser, så det ligner et politisk parti, men alligevel er tvunget til at give sine medlemmer fuldstændig handlefrihed. Kammerat McLaine har her fortalt os, at på en Labour partikonference blev de engelske Scheidemann'er tvunget til åbent at rejse spørgsmålet om tilknytning til 3. Internationale, og at alle partiafdelinger var tvunget til at diskutere spørgsmålet. Under sådanne omstændigheder vil det være en fejltagelse ikke at deltage i dette parti.

Privat har kammerat Pankhurst sagt til mig: »Hvis vi er virkelig revolutionære og tilslutter os Labour, vil disse herrer ekskludere os.« Men det vil slet ikke være en dårlig ting... Lad Thomas'er og andre socialforrædere, som I åbent har kaldt dem, ekskludere jer. Det vil have en meget gunstig virkning på arbejdermasserne.« (Lenin, side 257-261)

(JJ note: Da det kommunistiske parti blev stiftet, ansøgte det om tilknytning til Labour. Det blev afslået af Labours ledelse, som derved åbent påtog sig ansvaret for splittelsen i arbejderbevægelsen. Jeg har ingen informationer om, hvor mange medlemmer af BSP forblev i Labour og holdt deres KP-medlemskab hemmeligt. På Dimitrovs foranledning blev en ny ansøgning indgivet i 1935 og igen afvist)

Nogle danske konklusioner

Det gamle DKP blev splittet på spørgsmålet om dannelsen af et valgforbund, Enhedslisten. Omstændighederne i 1989-90 var sådan, at venstrefløjens stemmer blev delt imellem VS og DKP, hvorfor ingen af partierne kom over spærregrænsen. Med sammenbruddet i østlandene var der endnu ringere mulighed for, at DKP ved selvstændig opstilling ville få parlamentarisk repræsentation. Flertallet i det nuværende DKP er stadig af den opfattelse, at dannelse af Enhedslisten var den rigtige politiske strategi og taktik. Hvert medlem kan selv beslutte, om han/hun også vil være medlem af Enhedslisten. Medlemskabet har medført, at 9 af partiets medlemmer blev valgt til kommunalbestyrelser. Skal betingelserne for, at DKP deltager i en samling af danske kommunister, være, at vi forlader Enhedslisten og dermed træder ud af lokal parlamentarisk repræsentation?

Modstanderne af dannelsen af Enhedslisten er siden begyndt at fremføre et nyt argument imod medlemskab af Enhedslisten: Lenins princip om demokratisk centralisme tillader ikke dobbelt medlemskab. *Ingen* har kunnet henvise til passager af

Lenins værker, som støtter denne påstand. Alligevel fremføres det som et fundamentalt leninistisk princip, som ingen kommunist må fravige. Jeg har ovenfor bragt nogle uddrag fra Lenins værker. 20. august 2015 talte jeg i anledningen af årsdagen for Kominterns 7. verdenskongres om den kursændring, Dimitrov foreslog og fik gennemført (bragt i *Arbejderen* og forrige nummer af *Skub*). Hverken Lenin eller Dimitrov lægger noget skema frem, som siger, at kommunister i alle situationer skal lede efter et andet parti for at melde sig ind. Men Lenin fremlægger den korrekte kommunistiske politik i tre konkrete tilfælde:

1) I ca. 10 år, indtil 1912, eksisterede de russiske kommunister kun som den bolsjevikiske fraktion indenfor »et fælles socialdemokratiske parti« med den mensjevikiske fraktion.

2) I 1920 anbefalede han det tyske kommunistiske parti at slutte sig sammen med det uafhængige tyske socialdemokrati.

3) I 1920 anbefalede han de engelske kommunister at søge om medlemskab af Labour.

Lenins anbefalinger i disse situationer giver retningslinjer for, hvad der er korrekt kommunistisk politik i holdningen til Enhedslisten i dagens Danmark. Der er klart belæg for at konkludere, at der *ikke* findes noget leninistisk princip, som forbyder dobbelt medlemskab af Enhedslisten og et kommunistisk parti.

Den engelske situation ligner den danske i en anden henseende: Englands socialistiske Parti var allerede medlem af Labour. Men der var hårdnakket modstand blandt mange andre kommunister imod Lenins forslag om dobbelt medlemskab. I betragtning af den rådende uenighed blandt engelske kommunister om, hvad der var den korrekte taktik, så foreslog Lenin at udskyde beslutningen om dannelse af et enhedsparti og acceptere »en parallel eksistens af to partier i en periode«. I denne periode skulle medlemmerne mødes og debattere uoverensstemmelserne på tværs af partiskellene – med henblik på at overtale flertallet til at følge Lenins taktik. Det skete, og det forenede parti kunne fremsende en ansøgning om optagelse i Labour.

Blandt de russiske, tyske og engelske socialdemokratiske ledere var der åbenlyst opportunistiske levebrødspolitikere, som kommunister på ingen måde kunne identificere sig med. Men Lenin og Dimitrov benyttede ikke det som et argument for, at kommunister skulle holde sig udenfor. De ønskede, at kommunister søgte kontakt med venstresøgende politisk og fagligt aktive i arbejderbevægelsen. Dengang samledes mange i de socialdemokratiske partier. I Danmark i dag samles de i Enhedslisten. Her kommer der undertiden tvivlsomme udtalelser frem; men der er ikke en etableret ledelse af opportunistiske levebrødspolitikere som i de socialdemokratiske partier på Lenins og Dimitrovs tid. Kommunister har alle muligheder for at kunne gøre sig gældende i Enhedslistens debat og aktivitet. Hvorfor på forhånd afskære sig fra det?

Der er ikke noget skema for, hvad vi i den nuværende situation i Danmark skal eller ikke må gøre. »Det vil være tåbeligt at lave en recept eller en almindelig regel, som skal kunne bruges i alle tilfælde. Man må kunne bruge sit eget hoved og finde rede i hver enkelt situation.« (Lenin: *Radikalismen* s. 180) Som situationen er i Danmark isolerer vi os fra hinanden

såvel som fra den øvrige venstrefløj i arbejderbevægelsen. Vi skal lære at håndtere uenigheder ved at mødes til en fælles debat og studiekredse blandt medlemmerne på tværs af partierne. De

uenigheder, som splitter, skal studeres og debatteres, som Lenin foreslog i det engelske spørgsmål. Det må også være det første skridt ud af det nuværende dødvande.

GOD 1. MAJ

**STOP KRIGSØVELSERNE OG
KONFRONTATIONEN I KOREA!**

USA UD AF KOREA!

**STOP FOR DANSK DELTAGELSE I
USA'S KRIGSØVELSER I KOREA!**

GENOPTAG DIALOGEN I KOREA!

**STØT DEN SOCIALISTISKE
OPBYGNING I KOREA!**

**STØT KOREAS UAFHÆNGIGE OG
FREDELIGE GENFORENING!**

**STYRK DEN INTERNATIONALE
SOLIDARITET!**

**VENSKABSFORENINGEN DANMARK -
DEN DEMOKRATISKE FOLKEREPUBLIK
KOREA**

dk-korea@inform.dk - www.dk-korea.dk

**I ØNSKES ALLE EN RIGTIG
GOD OG RØD 1. MAJ**

PENSIONISTERNES KULTURFORENING AF 1965

DKP's butik Frederikssundsvej 64 st 2400 København NV

Aksel V Carlsen:
*Socialdemokratismens muligheder
og begrænsninger i det
postsovjjetiske Rusland.* Phd-
afhandling. Maj 1995. 125 kr.

Aksel V Carlsen:
Ruslands Sorte Oktober.
Solidaritet 2015. 160 kr.

Torsdage: 13-16
Fredage: 13-16
Lørdage: 11-14

Danmarks Kommunistiske Parti holder

Landsledelsesmøde

lørdag den 21. og søndag den 22. maj 2016

Mødestedet forventes at blive København og arbejdsti-
derne lørdag fra kl. 13 og søndag fra kl. 9

Der er adgang for alle medlemmer af DKP. Arbejds-
papirer og yderligere oplysninger fås ved henvendelse til
sekretariatet.

Kampen vi ikke kæmpede

Fra den faglige kamp i nabolandet Tyskland har Fagligt Udvalg hentet denne rapport

Af Lars Mörking, *Deutsche Kommunistische Partei*
Oversat af Louise Pedersen på vegne DKP's faglige udvalg

Året 2015 udviste nogle lovende udviklinger for de tyske fagforeninger. Den største fagforening, industriens fagforening for metalarbejdere, IG Metall, forøgede sit medlemstal med over 100.000 medlemmer til i alt 2,3 mio. medlemmer. Den næststørste fagforening, den forenede fagforening for servicefag, ver.di, forøgede også sit medlemstal til omtrent 2,2 mio.

Begge fagforeninger håber derfor, at de kan afslutte ikke blot mere end to årtier med medlemstab (DGB, Tysk fagforeningsføderation, skrumpede fra 11,8 mio medlemmer i 1991 til 6,1 mio. i dag) men også tab i økonomisk støtte og – i det mindste indenfor nogle områder – et kollaps af faglige grupper indenfor virksomheder og på lokalt plan.

I 2015 organiserede ver.di forskellige kampagner (fx for at få »Amazon« til at tegne kollektiv overenskomst) inklusive en opfordring til strejke blandt socialarbejderne, førskolelærere og andre, som varede ikke mindre end fire uger. Denne kamp for »Aufwertung« – som betyder anerkendelse af jobs, som traditionelt er »kvindejobs«, dårligt lønnede og på deltid – blev diskuteret bredt både indenfor og udenfor de organiserede grupperinger. Vanskelighederne som forældre oplevede som konsekvens af strejken og solidariske aktioner blandt forældre til fordel for de strejkende og andre blev dækket intensivt af medierne.

Imidlertid blev resultatet ikke det, de strejkende kæmpede for; anerkendelsen af øgede krav og som konsekvens heraf et første skridt i retningen af en opgradering af de sociale professioner generelt.

Tabte kampe er en del af arbejderbevægelsens historie, og særlig venstrefløjen i Tyskland har megen viden herom. Men den omtalte kamp, som dog bragte bred opmærksomhed og stigende medlemstal, er bestemt ikke det største problem, ver.di og andre står overfor i øjeblikket. De kampe, vi ikke kæmpede, udgør et langt større problem. Selv de mest indædte kampe har en generelt set defensiv karakter, hvor man forsøger at generobre noget af det terræn, man primært tabte i efterdønningerne fra kontrarevolutionen.

Håbet på støtte fra regeringen bestående af socialdemokrater og grønne, som blev valgt i 1998, viste sig katastrofalt. Et initiativ taget fra regeringens side kaldet »Bündnis für Arbeit« (kollision for arbejde) bragte arbejdsgivere og fagforeninger sammen med henblik på at diskutere, hvordan Tyskland skulle gøres mere konkurrencedygtigt. Investeringer og bedre uddannelse var imidlertid ikke en del af resultaterne.

Arbejdsmarkedsreformer fokuserede på fleksibilitet – naturligvis kun i forhold til arbejdstagersiden – og billigt arbejde. Et kendt eksempel er det gigantiske skridt bagud, regeringen bestående af socialdemokrater og grønne orkestrerede, da de

introducerede de såkaldte »Hartz-reformer« (opkaldt efter den tidligere HR-chef fra Volkswagen, Peter Hartz) imellem 2003 og 2005. Som regel fokuserer venstrefløjens kritik på de forargeligt lave understøttelsestakster (Arbeitslosengeld II), som blev implementeret i forbindelse med den fjerde Hartz-reform, og som meget præcist kaldes »Armut per Gesetz« (lovbestemt fattigdom) af fagforeningsfolk og venstreorienterede.

Hartz-reformerne lagde et kæmpestort pres på individer, der var arbejdsløse på det tidspunkt, og straffede dem, som ikke accepterede dårlige arbejdsforhold eller løn, som ikke kunne dække udgifterne til grundlæggende livsforbrødenheder. De kom også til at koste dyrt for dem, der havde mere eller mindre sikre jobsituationer. Forhandlingsmagten hos fagforeningerne syntes at svinde bort grundet den trussel, som arbejdsløshed og uhørt lave sociale ydelser udgjorde.

Det der måske skadede fagforeningerne allermost var introduktionen af et nyt niveau af »fleksibilitet« på arbejdsmarkedet, som favoriserede private vikarbureauer, midlertidige ansættelser, deltidsarbejde og så videre. For at holde lønomkostningerne på et minimum betalte vikarbureauerne ofte løn efter aftaler med de såkaldte kristelige eller gule fagforeninger; en lyssky tilgang, som senere blev underkendt via domsafsigelser.

I 2006 konkluderede en rapport af Hans-Böckler-stiftelsen desuden, at disse arbejdsmarkedreformer overhovedet ikke førte til nye jobs men erstatning af »normale« jobs (*Normalarbeitsverhältnis* – på fuld tid og med fastansættelse) med prekære jobs. Selv den jobvækst over de seneste par år, som er resultat af kniven-for-struben-konkurrencen, som tyske virksomheder konfronterer i det mindste det europæiske marked med, har ikke resulteret i velbetalte jobs men i stedet i et voksende antal »working poor« og/eller fattigdom efter tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet.

Yderligere skader det de tyske fagforeningers evne til at organisere og mobilisere kolleger i kampen for bedre arbejdsforhold, at de fleste jobs ikke er dækket af overenskomst, og at der er en bred vifte af forskellige arbejdsforhold og takster for aflønning indenfor samme fabrik. Udlicitering har medført ulige forhold i enhver tænkelig industri; selv i og udenfor virksomheder som Volkswagen og i stort omfang i den offentlige sektor. Disse virksomheder, private vikarbureauer og underleverandører vælger ofte ikke at være medlem af en arbejdsgiverforening og indgår derfor ikke aftaler om overenskomst med de tyske fagforeninger.

Opgørelser fra 2014 viser, at mere end 50 procent af ansatte i den østlige del af Tyskland ikke er »tarifgebunden«, hvilket betyder, at de ikke repræsenteres af fagforeninger eller arbejder på overenskomst. De ødelæggende effekter af tabt forhandlingsmagt hos fagforeningerne kan ses i den positive effekt, som introduktionen af en minimumsløn har haft i Tyskland. Siden januar 2015 har der eksisteret en minimumsløn på blot 8,5 euro (63,34 kr., Red.), og i omegnen 4,8 til 5,4 mio. ansatte har direkte profiteret heraf, idet de ikke engang fik 8,5 euro pr. time i 2014.

Dansk-Cubansk Forening udtaler:**Stop afstraffelsen af Cubas folk - hæv blokaden!**

Dansk-Cubansk Forening ønsker én gang for alle at aflive en myte, der nu i lidt mere end et år har forvirret debatten omkring forholdet mellem Cuba og USA: Den økonomiske blokade, som det kapitalistiske USA indførte mod det socialistiske Cuba i 1961, er *ikke* ophævet!

Venner af Cuba i Danmark og resten af verden stiller sig i disse måneder skulder ved skulder og hæver stemmerne mere end nogensinde over for USA og deres menneskefjendske blokade, der 24 år i træk er blevet fordømt på det kraftigste af det internationale samfund i FN.

Om mindre end to uger rejser USA's præsident Barack Obama på officielt statsbesøg til Cuba. Det er første gang i 88 år, at en siddende amerikansk præsident besøger landet. Besøget er en kærdommen lejlighed til endnu engang at afkræve USA, at landet lytter til det internationale samfund og hæver blokaden, der har kostet Cuba og den cubanske befolkning milliarder af dollars hvert år i mere end et halvt århundrede.

Sandt er det, at Obama i december 2014 annoncerede et nyt kapitel i forholdet mellem Cuba og USA, men siden har det været småt med andet end de symbolske handlinger. De to lande har genetableret diplomatiske forbindelser og har genåbnet ambassader i Havanna og Washington, og Cuba er taget af USA's terrorliste, hvor landet aldrig hørte hjemme.

Men blokaden mod Cuba – den blokade, der så sent som i

1990'erne blev strammet og var stærkt medvirkende til, at den cubanske befolkning blev kastet ud i en uhyre alvorlig fødevareresituation – eksisterer fortsat for fuld styrke.

Da blokaden blev indført, lagde USA ikke skjul på, hvad formålet med den var: Den cubanske økonomi skulle knækkes, hvilket skulle føre til, at cubanerne ville rejse sig i modstand imod Fidel Castros revolutionære regering. Daværende USA-præsident Eisenhower sagde det klart: »Hvis cubanerne er sultne, smider de Castro ud!«

Men Eisenhowers plan virkede ikke! Tværtimod har cubanerne igen og igen vist, at de bakker op om deres regering og det socialistiske projekt, der har overlevet mere end fem årtier med økonomiske sanktioner og sabotage fra USA's side. Også Obama har nu konstateret, at blokaden ikke har virket efter hensigten, og han er nu i stedet fortaler for en anden strategi over for Cuba for at nå målet om at knække den cubanske revolution.

USA's intentioner over for Cuba er uforandrede, men Obamas kursskifte er ikke desto mindre en mulighed for med fornyet styrke at rejse kravet om, at USA ophæver blokaden.

Dette krav vil lyde indtil Cuba atter er fri for ulovlige blokader og økonomisk sabotage!

**FOR ET FRIT OG UAFHÆNGIGT CUBA!
STOP AFSTRAFFELSEN AF CUBAS FOLK!
HÆV BLOKADEN, OBAMA!**

*Vedtaget på Dansk-Cubansk Forenings generalforsamling,
den 12. marts 2016.*

Venskabsforeningen Danmark-DDF Koreas formand udtaler:**Nyhedsbureauer vrøvler om Venskabsforeningen og DKP**

Det sydkoreanske nyhedsbureau Yonhap og det Washington-baserede NK News bragte henholdsvis den 3. og 5. april 2016 en historie om, at Danmarks Kommunistiske Parti har meldt sig ud af Venskabsforeningen, som de omtaler som KFA Korean Friendship Association. Og oven i det fremgår det i overskriften, at DKP ikke længere støtter Nordkorea.

I stedet for at gå til kilden interviewer NK News også en lektor på Roskilde Universitet Chris Holmsted Larsen om sagen. Denne kender åbenlyst intet til Korea-solidaritetsbevægelsens historie i Danmark, hvilket kun forkludrer sagen yderligere. Bl.a. kalder han Venskabsforeningen for »en kommunistisk kontrolleret frontorganisation«, og han tror, at vi er KFA. Og videre kalder Larsen Venskabsforeningens medlemmer for »et svindende antal hovedsageligt bestående af veteraner fra den kolde krig og dogmatiske kommunister.«

Kendsgerningerne er:

DKP har været kollektivt medlem af Venskabsforeningen Danmark-DDF Korea i mange år og er det fortsat. Og os bekendt har DKP ikke ytret noget om, at man ikke længere vil støtte Nordkorea.

Venskabsforeningen Danmark-DDF Korea er ikke KFA og er ikke sammenblandet med den organisation. Venskabsforeningen blev stiftet i 1968 og har sine rødder tilbage til den brede venstrefløj og progressive kredse i Danmark på den tid. Venskabsforeningen er en absolut uafhængig dansk demokratisk organisation, der ikke er kontrolleret af noget parti eller andre, og den er heller ikke en underafdeling af nogen anden organisation. Venskabsforeningens medlemsskare er ikke svindende – tværtimod – og den består af medlemmer i hele landet i alle aldre og med mange forskellige politiske anskuelser. Venskabsforeningen har sit arkiv i Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv som en forening anerkendt som en del af dansk arbejderbevægelses- og venstrefløjshistorie.

KFA blev stiftet i 2000 af Alejandro de Benos i Spanien og er en international organisation med en helt anden historie.

Anders Kristensen

formand for Venskabsforeningen Danmark-DDF Korea

6. april 2016

Økonomi er forbrug

I novembernummeret stillede forfatteren spørgsmålet, hvad vi mener med økonomi, og bebudede en række artikler, der skulle besvare dette spørgsmål. Den første kommer her.

Af *Terkild Marker*

Forbruget er økonomiens mål

I den første artikel spurgte jeg: Hvad mener vi med ordet »økonomi«? Mit svar må være, at økonomien består af samtlige de forbrugende handlinger, som samfundets medlemmer udfører. Denne tilsyneladende så simple definition på et samfunds økonomi er tilstrækkelig. Alle økonomiske operationer er forskellige former for forbrug. Det er blot formålet med forbruget, der er forskelligt. Alt er med.

Nogen vil nu fortørnet sige: Men du har jo ikke alt med. Hvad med produktion og hvad med penge? Mit svar er, at der i de fleste samfund vil foregå to typer forbrug: forbrug af livsformødenheder, luksusartikler og underholdning; og forbrug af arbejdskraft, værktøj, maskiner, råstoffer, energi og andre ressourcer for at producere livsformødenheder, luksusartikler, underholdning, værktøj, maskiner osv.

Marx opdeler forbruget i produktiv konsum og individuel konsum. Dét, læseren normalt ville kalde forbrug, omtalte Marx som individuel konsum. Hos en del marxistiske forfattere ses dette betegnet som uproduktiv konsum. De moderne fagøkonomer omtaler dette samme som husholdningernes forbrug. Dét, læseren normalt ville kalde produktion, omtaler Marx som produktiv konsum. De moderne fagøkonomer omtaler dette som virksomhedernes forbrug.

En del af den individuelle konsum består i forbrug af menneskets livsformødenheder. Dette forbrug bidrager til den løbende reparation af den menneskelige organisme. Det er altså ikke ganske logisk at kalde denne form for konsum for uproduktiv. Vi kunne også kalde det for produktion (»reproduktion«) af evnen til at levere arbejdskraft. Og logisk eller ej, så må vi kalde tingene noget.

Den enkelte virksomhed forbruger arbejdskraft, produktionsudstyr og andre ressourcer for at producere dét, som virksomheden nu producerer. Nogle virksomheder producerer menneskelige livsformødenheder som mad, tøj og husly. Andre virksomheder producerer en meget bred vifte af produkter, der dækker en tilsvarende bred vifte af behov.

Dette ser ud som et nydeligt cyklisk mønster: Husholdningerne producerer arbejdskraft, virksomhederne forbruger arbejdskraft. Under kapitalismen er denne opdeling i »uproduktive« husholdninger og »produktive« virksomheder blevet næsten total.

Ordvalgets betydning

Der er en tydelig parallel mellem de to begreber hos Marx og fagøkonomernes to tilsvarende begreber. Parallelliteten er ikke ligefrem overraskende. Marx levede i et kapitalistisk samfund (England). Det samme gør de moderne fagøkonomer. Opsplit-

ningen mellem husholdninger og virksomheder er typisk for kapitalismen. I de feudale samfund var hovedparten af husholdningerne produktionsvirksomheder (landbrug), der hovedsagelig producerede til eget forbrug.

Begge de to begrebspar er forenklinger eller abstraktioner. Den tydeligste forskel er, at Marx fokuserer på den abstrakte produktionsproces internt i en abstrakt virksomhed, mens fagøkonomerne fokuserer på klassen af virksomheder og klassen af husholdninger, hvor såvel virksomheder som husholdninger ses som black boxes.

Distinktionen er ganske spidsfindig. Det er et spørgsmål om, hvor grænserne for økonomien sættes. De liberale økonomer respekterer privatlivets fred. Økonomiens grænser går ved husmuren. Hvad der foregår indenfor hjemmets eller virksomhedens fire vægge ligger for dem udenfor økonomiens grænser.

For Marx var virksomhederne ikke black boxes. Inde i virksomhederne foregår der en produktionsproces. Hvilke ting skal være tilstede for at produktionen kan foregå? Bortset fra, at svaret naturligvis er forskelligt for forskellige virksomheder, så er det almindelige svar maskiner, værktøj, råstoffer og arbejdskraft. Arbejderne leverer et kvantum arbejdskraft, der har en værdi. Lønnen for arbejdet udgør en slags refusion af en del af denne værdi.

For os er den logik og den udtryksmåde, Marx anvender,

Forskellig sprogbrug		
Hverdagssproget	Marx	Fagøkonomerne
Produktion	Produktiv konsum	Virksomhedernes forbrug
Forbrug	Individuel konsum	Husholdningernes forbrug

uvant. Jeg har fundet et sted i *Kapitalen*, hvor Marx forklarer forskellen på individuel og produktiv konsum: »Arbejdet forbruger sine stofflige faktorer (arbejdsgenstande og arbejdsmidler), opæder disse og er derfor en konsumtionsproces. Denne produktive konsumtion adskiller sig på den måde fra den individuelle konsumtion ved, at den sidstnævnte forbruger produkterne som levnedsmidler for det levende individ, mens førstnævnte forbruger dem som levnedsmidler for den aktive arbejdskraft. Produktet af den individuelle konsumtion er konsumenten selv, mens resultatet af den produktive konsumtion er et fra konsumenten forskelligt produkt.« *Kapitalens* første bind. Rhodosudgaven har det på side 309-310. *Kapitalen* 1 bog 2 side 309. *Marx Engels Werke* Band 23 side 198.

Og så pengene ...

Ja, pengene. Hvordan kommer pengene ind i billedet? Som vi så i første artikel så er pengene opstået i økonomien; pengene er resultatet af en historisk udvikling. Og i vore bevidstheder fylder pengene overvældende meget. Det gør de, fordi næsten ethvert forbrug i vores samfund kræver, at forbrugeren foretager et køb; og i vores samfund kræver det normalt penge, hvis forbrugeren vil gennemføre sit køb. Ja, i *vores* samfund. I fortidige samfund spillede pengene en mindre rolle i økonomien. I fremtidige samfund er det en mulighed, at pengenes rolle igen vil blive reduceret. Men dét er en helt anden og meget mere kompliceret historie.

En dejlig, men også spøjs fødselsdagsgave

Af Birgit Unnerup

Grundet forskellige omstændigheder tilbragte jeg min fødselsdag den 26. marts med at passe mit halvsyge barnebarn og – når der

var tid – at læse i dagens udgave af *Information*. Her var nogle dejlige gaver, dvs. indlæg, hvor skribenten havde betragtninger over nutiden, som stemte overens med mine egne. Eller i hvert fald konklusionerne. Det er dejligt at opleve, at andre mennesker tænker over de samme ting og ud fra hver deres forudsætninger kommer til nogenlunde de samme konklusioner. Her er lidt om de indlæg, jeg fandt mest inspirerende:

1) Noget om terror: Anna Cornelia Ploug skriver om den franske filosof Alain Badiou med udgangspunkt i en udtalelse af den franske premierminister Manuel Vall, der hævder, at der ikke kan gives nogen forklaring på terror, fordi enhver forklaring samtidig indeholder en undskyldning. Badiou foreslår i stedet at tage udgangspunkt i et princip om, at intet af det, menneskene gør, er ubegribeligt. Ellers står vi over for tankens fallit og terrorens sejr. Badiou forklarer terrorismen med det globale oligarki (fåmandsvælde), hvor 10 procent af verdens befolkning besidder 86 procent af de disponible ressourcer, og hvor 50 procent af verdens befolkning ikke ejer noget. De besiddelsesløse betragtes hverken som forbrugere eller som arbejdskraft og tæller ikke i kapitalens øjne. De har så valget imellem at forsøge at ligne den privilegerede klasse, de udelukkes fra, eller at søge at ødelægge denne orden. Når det ikke lykkes at blive medregnet i den sociale orden, opstår den moderne fascisme (herunder terroren). Den er en reaktion på ikke at blive talt med af kapitalen, som i vore dage tilsyneladende er den eneste, der formodes at kunne tælle. *Voldens inderste kerne er altså ikke religion, men udstødelse.* »Religion har altid kunnet være et påskud, et retorisk dække, manipulerbart og manipuleret af fascistiske bander«; det gælder katolicismen i 1930'ernes Spanien såvel som islam i dag. *Problemet er ikke en radikalisering af islam, men en islamisering af radikalismen.* Det er en klassisk borgerlig fejl - »et velkendt og sprængfarligt vildspor« - at betragte disse vanvittige mennesker (en almindelig benævnelse blandt danske politikere af alle afskygninger) som noget væsensforskelligt fra »den vestlige civilisation«. Terroristerne »forestiller sig at være båret af antivistlig lidenskab, men de er ikke andet end et nihilistisk symptom på den globaliserede kapitalismes blinde tomhed, på dens udelighed og uegnet til at medregne alle i sin udformning af verden.« Terrorismen bør behandles som et tegn på en alvorlig sygdom, nemlig »den globaliserede kapitalismes triumf« med alt, hvad det indebærer af neoimperialistiske, transnationale virksomheder og deres »plyndringszoner«. Terrorismen hidrører fra noget længere væk end immigrationen, islam, det ødelagte Mellemøsten eller det plyndrede Afrika, siger Badiou: *»Vores onde hidrører fra kommunismens historiske fald«, der udstiller fra været af et egentligt frigørende og universelt politisk projekt,*

Information

der kan indoptage de antivistlige impulser, der findes blandt verdens ekskluderede. Det undskylder ingen forbrydelse. Men det er nødvendigt at forstå, at vi hverken kan eller skal agere forsvarere af modsætningen mellem fascisternes morderiske nihilisme og den globaliserede kapitalismes tomme og destruktive imperiale udfoldelse! Så skulle den ged vist være barberet.

2) Noget om arbejde: Tine Byckel skriver dagens klumme med udgangspunkt i det netop vedtagne »moderne« kontanthjælpsloft. (Hvis en politiker taler om modernisering, så vær på vagt. Det moderne er nedskæringer af alle slags, som rammer almindelige mennesker.) Tine Byckel redegør udmærket for, hvordan kontanthjælpsloftet ikke vil betyde andet, end at fattige mennesker bliver endnu fattigere og mere syge. Det interessante i klummen er betragtningerne over den af sociologen Max Weber i 1905 påviste »særlig gunstige forbindelse mellem kapitalisme og især protestantisk arbejdsmoral«. Arbejdsmoral og kapitalisme hang dengang sammen i visse nærområder i Europa, og det er måske det, politikerne stadig tror, de gør. *»At man bør arbejde, er en holdning, som karakteriserer Danmark så meget, at der end ikke blev sat spørgsmålstegn ved den af Enhedslisten.«* Selv de rige i Danmark arbejder! *»Men den egentlige kapitalistiske grund til, at folk skal føle »incitament« i form af fattigdom, er, at sådan holdes arbejdskraft billig alle steder i verden.«* Kapitalen har flyttet adresse og har ladet især de svageste arbejdere i stikken. Historien om incitament passer ganske enkelt ikke. *»Måske var det i virkeligheden en lidt tilfældig sammenhæng, der for en tid var mellem lyst til arbejde og løn.«*

3) Kapitalismens / Kondratjevs Lange Bølger: Rune Møller Stahl skriver om den britiske forfatter Paul Mason og hans betragtninger om kapitalismens kriser. Paul Masons pointe er, at kapitalismens hidtidige store kriser (hvoraf vi nu er i den fjerde) har haft det forløb, at der først har været en (kort) periode, hvor profitten har været forsøgt opretholdt / øget gennem lavere lønninger, men derefter er der kommet en opgangsperiode, hvor der har været investeret i ny teknologi og nye produkter baseret på denne (damp, elektricitet, computere). Men i den seneste krise, der tog sin begyndelse i 70'erne (hvor de progressive kræfters indflydelse var på deres højdepunkt og dermed mindskede profitterne) er det ikke lykkedes at frembringe en vækst gennem ny teknologi. Der er talt meget herom, men i praksis har kapitalen i denne snart lange krise i stedet koncentreret sig om dels at ekspandere til nye områder – geografisk såvel som samfundsmæssigt, men især gennem nyliberalismen at presse lønningerne, hvilket har været succes-

fuldt pga. fagbevægelsens og venstrefløjens svaghed. Nogle hævder så, at den nye »deleøkonomi« vil sprænge rammerne for kapitalen: »Kategorier som privat ejendom og konkurrence giver stadig mindre mening i en verden, hvor samarbejde og udveksling af information er centrale for værdiskabelsen«. For at bevare magten opkøber de store de små, ligesom de opkøber patenter. *De nye digitale produktivkræfter støder hele tiden mod de herskende ejendomsforhold.* Der vokser nye spirer frem til et samfund baseret på fællesskab og bevægelser, der støtter disse spirer. Men i praksis sker der ikke så meget. Paul Mason peger dog på, at det tog 100 år fra den første tekstilvirksomhed blev oprettet i Manchester til fagbevægelsen fik egentlig politisk magt. Kommer det til at gå hurtigere denne gang? Måske, *men det »20. århundredes historie peger i hvert fald på, at kapitalisme og neoliberalisme ikke går under af egen kraft, men at et opgør med dem vil kræve aktiv politisk og faglig organisering.«*

4) Antikommunismen: Den er det stadige grundlag for *Information* og sætter væsentlige grænser for avisens indhold og især visioner. Kritik af kapitalismen er tilladt, men kun med det håb at få fjernet de skæmmende pletter. Modstand er ikke tilladeligt, da kommunismen så meget hurtigt stikker hovedet frem. *Og i*

det valg er Information 100% på kapitalens side - altid. Niels Barfoed skriver en lang anmeldelse af en bog om familien Mann, især brødrene Thomas og Heinrich, hvor Thomas i forbindelse med 2. verdenskrig så Sovjetunionens afgørende rolle. Niels Barfoed skriver: »Heinrich troede på Stalin, skrev endog sløve lovprisninger til diktatoren, der havde reddet Europa, og blev kulturpolitisk dyrket som en urørlig klassiker i DDR; men døden indhentede ham; han nåede ikke at sætte sig i præsidentstolen i det østtyske akademi. Thomas var aldrig kommunist, men imod ønsketænkning er der som bekendt ingen medicin. I dagbogen fra 26. maj 1945 skriver han i et solbeskinnet Californien, at russerne er populære i Berlin, og hilser den røde hær inderligt velkommen; de kommer med levnedsmidler til de sultende og går aftentur med byens unge piger... Aftentur? Ja, go'morgen! Det kan Mann kun have, direkte eller indirekte, fra den sovjetiske propaganda. Bedre er det ikke, når Thomas Mann, igen i dagbogen, otte år senere fordømmer 17. juni-opstanden i Østberlin som iscenesat af Vesten!«

Om Kondratjev og »den lange bølge«, se Skub november 2015 side 27. – Red.

Australske kommunisters tidsskrift – AMR

I december 2015 udkom *Australian Marxist Review* (AMR) som et særnummer, med internationalismen som tema.

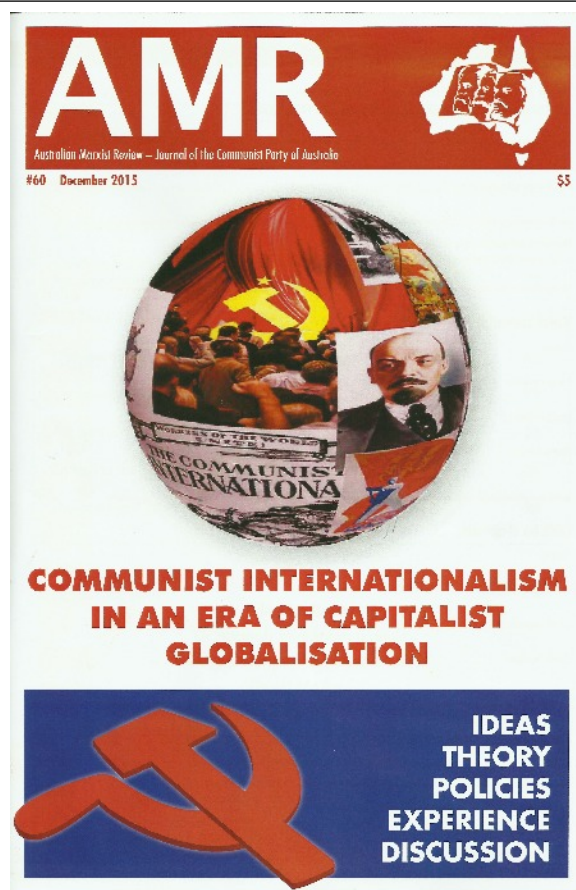
Det er et meget læseværdigt nr. fordi det belyser de sociale, økonomiske og politiske forhold i Stillehavsregionen. Disse forhold omtales indledningsvis i en artikel af Bob Britton, der er generalsekretær for Australiens Kommunistiske Parti, CPA.

Bladet rummer også artikler af historisk interesse for den kommunistiske bevægelse, f.eks. Lenins artikel *Den tredje internationale og dens plads i historien*. (Dansk udgave i *Lenin – Udvalgte Værker* bd. 11, s. 276). Ligeledes en meget læseværdig artikel af Michael Hooper, som er en af redaktørerne på bladet, om internationalt samarbejde i vores bevægelse.

Det kunne være en gevinst for DKP at udbygge kontakterne med det australske parti, fordi nye indfaldsvinkler også giver inspiration i vores eget arbejde, f.eks. skolingsarbejdet som Hooper gør en del ud af i sin artikel.

Tidsskriftet kan ses på følgende link: <http://www.cpa.org.au/amr/60/index.html>

Lars U. Thomsen

Leningrad-symfonien

Sjostakovitj's 7. symfoni hører til musikhistoriens helt store værker. Man bliver revet med af musikken og grebet af dens stemninger og følelser. Symfonien kom til at betyde umådeligt meget, ikke bare for soldaterne ved fronten i det besatte Sovjetunionen, men for alle landes kæmpende folk, efterhånden som symfonien nåede frem til koncertsalene.

Af Lars Ulrik Thomsen

Dimitrij Sjostakovitj (1906-75) hører til blandt de mest originale komponister i det 20. århundrede. Han formår at videreføre den klassiske tradition og alligevel at forny den med et helt personligt tonesprog.

Under 2. verdenskrig skabte han det der er blevet kaldt »krigs-trilogien«, hvoraf Leningrad-symfonien er den første. Disse værker fik stor betydning for modstandsviljen over for den tyske besættelse, ikke bare i Sovjetunionen men internationalt.

Allerede i den 6. symfoni fra 1939 aner man den lurende krigsfare, frygten for at verdensfreden ville blive brudt og erstattet af et rædselsvækkende inferno, som menneskeheden aldrig tidligere havde oplevet på grund af den nye krigsteknik.

Belejringen af Leningrad

Under 2. verdenskrig var Leningrad belejret i 900 dage. Byen var fuldstændig afskåret fra at få forsyninger fra omverden i den første del af krigen. Senere lykkedes det at transportere mad og udstyr over den frosne Ladoga-sø. I den sydvestlige del af byen

Slottet Petershof uden for Leningrad var fuldstændig sønderbombet. Ved hjælp af tegninger og fotografier lykkedes det sovjetiske teknikere og arbejdere at genopbygge slottet.

nåede fjendens skyttegrave frem til forstæderne. Det nazistiske Tyskland bombarderede byen uophørligt fra luften og med tungt artilleri – dag og nat.

Men Leningrad kæmpede standhaftigt og udholdt alle prøvelser. Til sidst kunne den sovjetiske hær tilføje fjenden et afgørende nederlag, som afsluttede de 900 dages belejring. Denne kronik handler om en bestemt begivenhed under belejringen som skulle få betydning for kampens udfald – Sjostakovitj's 7. symfoni – »Leningrad-symfonien«.

Dimitrij Sjostakovitj boede i Leningrad under belejringen og havde en tæt tilknytning til byen, idet han var uddannet fra byens musikkonservatorium i tiden 1919-25.

Det hører med til symfoniens tilblivelse, at forholdene i Leningrad var forfærdende. Folk faldt om på deres arbejde eller på gaden af udmattelse. Alt brød var rationeret, og de voksne måtte kun få ca. 500 kalorier om dagen. Det svarer til 2/3 af en plade chokolade.

På trods af disse vanskelige forhold forsøgte bystyret at opretholde byens teatre og koncertsale; det var dem, der skulle holde modet og moralen oppe under de vanskelige prøvelser. Skuespillerne optrådte på teatrene i store overfrakker og med kraftige forede feltstøvler. Musikerne spillede med kraftige vanter, hvor fingrene var skåret af.

En levende beretning

En aften i september 1941 mødtes en kreds af venner hos Sjostakovitj, hvor han spillede to satser fra den nye symfoni. En af deltagerne har fortalt at da de hørte uddragene virkede det ikke som musik i almindelig forstand, men som at høre en levende beretning om dem selv. Sjostakovitj har efter færdiggørelsen af symfonien fortalt om sine tanker omkring kompositionen:

»Min syvende symfoni begyndte jeg i det belejrede Leningrad. Hver eneste dag i det heroiske forsvar for denne store by var som et nyt led i den ædle kamps symfoni, som folket førte. Jeg lyttede til livet, så det russiske folks kamp og forsøgte at indprente mig billedet af deres bedrift i min musik.

Den første del, en symfonisk allegro, var inspireret af august måned i Leningrad. Krigen brød ind i vort fredfulde liv...

Mit folk – arbejdere, tænkere, kunstnere – blev soldater. Almindelige kvinder og mænd blev helte... Den første del af symfonien har noget tragisk over sig, den indbefatter et rekviem. Den er fuld af sorg over dem, der døde som helte på slagmarken.

Men trods alt er vi uovervindelige i vores egen store nationale krig, fordi vi kæmper en retfærdig kamp. Vi ved at Hitler bliver slået og at vores fjende finder sin grav i den russiske jord. Derfor er den første del også præget af et optimistisk, livsbekræftende og lyst håb...«

Denne ånd præger symfoniens store gribende fortælling. Sjostakovitj færdiggjorde symfonien i december 1941 i byen Kuibyshev, hvortil han sammen med andre kulturpersonligheder var blevet evakueret.

Allerede inden indbyggerne og de belejrede i Leningrad kunne høre »deres symfoni« var den på mikrofilm fløjet til USA via Iran, Afrika og Latinamerika. Den 19. juli 1942 blev koncerten radiotransmitteret til millioner af mennesker over hele verden, med NBC's symfoniorkester dirigeret af Arturo Toscanini.

Første opførelse i Leningrad

Ingen premierekoncert, hvor strålende den end kan forekomme, havde den samme betydning som den første opførelse af den 7. symfoni i Leningrad den 9. august 1942. En af deltagerne fortæller om sine indtryk:

»Det fascinerende syn af salen, højtidelig i sine rene hvide farver, guldet med det dybe røde, med de fejlfri arkitektoniske proportioner...

Salen fantastisk belyst af sine store krystallysekroner...

Tilhørerne, alle – eller næsten alle – repræsenterede musiklivet i det belejrede Leningrad – komponister, operasangere, pædagoger...

Adskillige soldater og deres officerer, som kom direkte fra fronten og stadig bevæbnet med deres automatiske våben. Orkestret var forstærket med musikere fra hæren, som havde fået bevilget midlertidig orlov for at kunne deltage i koncerten.

Med stor spænding lytter vi til de første toner af det unisone tema fremført af violinerne...man kan ikke tale om en »virkning« skabt af symfonien, det var en rystende oplevelse, en skildring af selve livet i den besatte by.

Det var ikke kun tilhørerne ved koncerten der følte det sådan, også de, der senere læste nodearkene, læste en levende beretning om sig selv og deres kamp.«

En sovjetisk soldat køber en billet til koncerten i 1942.

Symfonien kom til at betyde umådelig meget, ikke bare for soldaterne ved fronten i det besatte Sovjetunionen, men for alle landes kæmpende folk, efterhånden som symfonien nåede frem til koncertsalene.

Sjostakovitj's 7. symfoni hører til musikhistoriens helt store værker. Den har den samme stigende og faldende rytme som Bachs H-mol messe, der var skabt som en appel om fred i Europa på Bachs tid.

Den 7. symfoni veksler mellem en smertefuld lavmælt kamp og en til tider nærmest eksplosiv modstand mod den indtrængende fjende. En kontrast som også Beethoven brugte i sin Eroica-symfoni, hvor det livfulde sættes op mod en sørgemarch.

Men først og fremmest er det fascinerende at lade sig rive med af musikken og blive grebet af dens stemninger og følelser.

I dag fremtræder byen Leningrad – eller Sct. Petersburg som den nu hedder – som en smuk og formfuldendt by med dens palæer, museer og paladser fra Zar-tiden. Væk er de frygtelige ødelæggelser fra de 900 dages belejring, men vi må aldrig glemme de ofre, som byen gav for at stoppe fascismen og dens morderiske togt mod Europas folk.

Sjostakovitj's 7. symfoni står som et levende memento over de ofre som det kostede at forsvare byen, men også hvad mennesket formår at yde under de mest grufulde og vanskelige betingelser.

Europa og resten af verden står over for nye og helt uforudsete prøvelser, med millioner af mennesker på flugt fra krig og elendighed i Mellemøsten. Det betyder en voksende krigsfare, som kan kaste hele kontinentet ud i noget der minder om 2. verdenskrig eller det der er værre. Her er Sjostakovitj's musik, og særlig den der blev skabt under 2. verdenskrig, en appel om at imødegå krigsfaren i tide og bruge de redskaber, der findes i FN's Charter, til at forhindre en ny og altødelæggende krig.

PS. De faktuelle oplysninger og citater i kronikken stammer fra

bogen *Music and Musical Life in Soviet Russia* af Boris Schwarz, 1972. I øvrigt findes der et stort udvalg af bøger der omhandler den 900 dage lange besættelse.

Indiana Jones møder transdimensionelle aliens

Af *Terkild Marker*

Når jeg har valgt at skrive en omtale af den nyeste Indiana-Jones-film (den er fra 2008), så er det, fordi den er dukket op flere gange i mine løbende samtaler om alt muligt (Sid Meyers spil Civilization, Korea, obskure historiske forhold omkring sprog og klasser osv) med min partikammerat Henning Jakobsen. Han kviede sig ved at se den, fordi der i stedet for nazister optrådte sovjetiske tropper.

Det er tydeligt nok, at de fire Indiana-Jones-film er politisk tvetydige. Jeg er temmelig sikker på, at man bevidst eller næsten-bevidst har gået efter at undgå nogen éntydig identifikation med nogen politisk strømning i den virkelige verden. Det er først og fremmest fire æventyr.

Nazisterne er for filmskabere som Steven Spielberg og George Lucas som sendt fra himlen. Det er ganske uproblematisk at udnævne dem til at repræsentere den solide overbevisende ondskab. Når disse onde menneskedjævla får nogen på tuden af Henry Jones jr, så kan vi slappe af og føle, at alt er godt i denne æventyrverden.

Nå, men nu er vi ved den fjerde Indiana-Jones-film. Alle trådene fra de tre tidligere film og til en vis grad også fra de tre æsker med den unge Indiana Jones skal knyttes sammen til én tilfredsstillende afsluttende knude.

For at få kronologien til at passe var det nødvendigt at lade filmen foregå i halvtredserne. Nazityskland var overvundet godt ti år tidligere. Hitler var død. To japanske byer var blevet udslettet af atombomber. Hvordan skulle man dog erstatte de dybt savnede nazister? Og her begynder historien at blive en smule spændende.

Tidspunktet i æventyret falder sammen med starten på den kolde krig og McCarthy-æraen i USA. Så intet er vel mere naturligt end at inddrage USA's fjende nummer ét, Sovjetunionen. Stalin overtager Hitlers rolle som fascineret af magisk-religiøse magtobjekter fra svundne tider. Og han har en oberst dr. Irina Spelkova til at futte rundt i verden for at finde disse magtobjekter til sig.

Indiana Jones har retrospektivt fået en gammel kumpan i form af George MacKay, som er en apolitisk opportunist med en klar interesse i at blive godt betalt. Han forfølger med iver den amerikanske drøm.

Et sted i filmen siger Indiana Jones noget om, at han og George MacKay havde tilbragt flere år med at udspionere de røde. Dette er formentlig signifikant. Indiana Jones må ikke fremstå som en person med en klar politisk holdning. At *udspionere* de røde er en grumsethed og vaghed i forhold til, hvis han havde *bekæmpet* de røde. En æventyrhelt som Indiana Jones udspionerer ikke folk, han giver dem et par på tuden.

Et af de mere morsomme steder i filmen er, hvor Indiana Jones (igen) skal til at gøre noget dumt, dramatisk og fysisk umuligt. MacKay er tilskuer og snakker med sig selv. Han siger noget i retning af: Lad være med at spille smart, Boris. Du kender ham ikke. Og så er det, at Indiana Jones gør noget dumt, dramatisk og fysisk umuligt. Og slipper godt afsted med det.

Det er en film. Mange umulige ting er mulige på film. Det tilsyneladende intime forhold mellem MacKay og Boris er en vaghed og en opblødning af den mulige dæmonisering af Sovjetunionen.

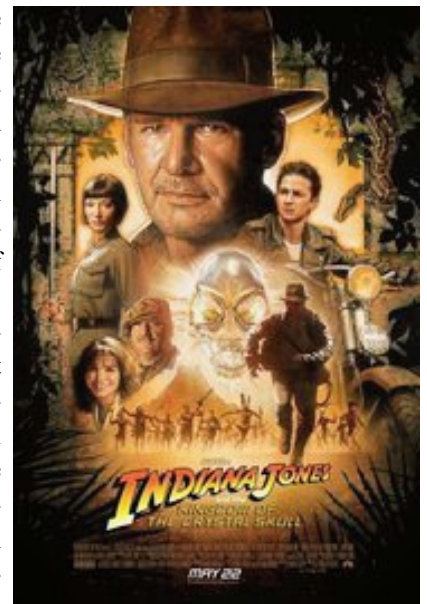
Der sker noget i filmen, der får FBI til at interessere sig for Henry Jones jr. En general fra hæren siger, at ikke alle i hæren er kommunister. Dette er givet en henvisning til McCarthy, som knækkede nakken, da han ville fortsætte sin heksejagt ind i hæren efter at have fundet uamerikanske holdninger hos skuespillere, fagforeningsfolk og mange andre.

Dr. Henry Jones jr. skal forestille at være arkæolog. I hver film er der en passage på nogle minutter, hvor han faktisk optræder som arkæologiprofessor. Dét, han siger i disse situationer, er, så vidt jeg kan bedømme det, meget tæt på, hvad en virkelig arkæolog ville sige. Men ude i marken ser man ham aldrig med en pensel i hånden. Han er aldrig igang med at udgrave et moselig eller de sammenpressede rester af en bygning med romerske mønter og potteskår. Tværtimod ser man ham forlade sammenstyrtende templer og alt i alt optrædende mere destruktivt end en arkæolog nogen sinde ville optræde.

Oberst dr. Irina Spelkova er et værdigt modstykke til dr. Henry Jones jr. Og her er vi så fremme ved filmens absolutte højdepunkt. De transdimensionelle aliens gør sig klar til at drage bort. Irina Spelkova siger, at hun vil vide alt. Og hun får så mere end hun kan klare. Men i modsætning til grådigheden efter magt og penge, så er hun fuldkommen uskyldig i sin personlige grådighed efter at vide og forstå. På trods af den tilsyneladende parallel med dr. Elsa Schneider i den tredje film, så er Irina Spelkova en uskyldig martyr.

Det er klart, at filmen er et standardprodukt fra Hollywood. Og den er et produkt, der skal sælges i mange eksemplarer i mange år fremover. Dette er formentlig bestemmende for den tydelige politiske vaghed. Hvis man aldrig før har set en Indiana-Jones-film, så vil jeg fraråde at begynde. Men hvis man allerede har set de tre første, så vil den fjerde være et ganske tilfredsstillende bekendtskab. Og så vil jeg igen nævne den unge Indiana Jones, som virkelig er en fascinerende og imponerende samling film med nogle sympatiske budskaber.

Filmene »Indiana Jones and the Kingdom of the Crystal Skull« er udgivet af Paramount Pictures. Med Steven Spielberg i spidsen har en hob af mennesker fremstillet filmen, hvor Harrison Ford har hovedrollen som Indiana Jones.

Oktoberkoret – synger stadig stærkt

Af Jørgen Nyeng, formand for Oktoberkoret

Det har vi gjort i 40 år. Og vi er ret stolte af, at vi har været i stand til gennem alle årene at have fortsat og udviklet den stolte musikalske tradition fra tredivernes kamp mod fascismen, fra modstandskampen, fra fredsbevægelsen, fra kampagnen mod atomvåben og for international solidaritet. Der er i dag også i høj grad brug for sange om solidaritet med de undertrykte, om livet som flygtning og om kærlighed mellem mennesker.

Vi søger hele tiden at blive bedre sangere. Men vi synger også for nydelser og kammeratskabets skyld. Som Lotte Heise skrev i bladet *Søndag* for et år siden: »Det er sundt at synge!«, og så skrev hun i artiklen:

»Og jeg kan selv tydeligt huske dengang, jeg sang med Oktoberkoret til mindehøjtideligheden for Knud Jespersen i Odd Fellow Palæet i december 1977. Det må siges at være længe siden, men jeg husker fuldstændig skarpt fornemmelsen af de mange stemmer, der løftede sig op mod det høje, smukke loft. Her kunne man sige, at »sangen havde vinger« – en unik oplevelse.«

Sådan har vi det! – både når vi holder prøve en aften om ugen, når vi medvirker ved møder, demonstrationer og solidaritetsarrangementer, og når vi giver vores egne store koncerter. Det sidste gør vi 3–4 gange om året, og det kræver lang tids forberedelse at indstudere et 1½ times koncertprogram. Nogle gange har vi også engageret professionelle solister og et orkester til at medvirke.

Oktoberkoret har også flere gange sunget i udlandet. I 1988 deltog koret i den danske kulturuge i Ukraine, og koret har også tidligere været til musikstævne i Bulgarien. I de senere år har vi

haft et udstrakt samarbejde med orkestret »Röda Kapellet« i Lund og med Ernst Busch-koret i Berlin, og vi har efterhånden været tre gange i Berlin og optrådt sammen med Ernst Busch-koret, og de har været tre gange i København og optrådt med os. Vi regner med at besøge dem igen i foråret 2017.

Vores repertoire er meget omfattende. Det er ikke så meget de traditionelle »røde sange«, men smukke sange om fred og solidaritet, fx af Otto Gelsted, Halfdan Rasmussen, Carl Scharnberg og Erik Stinus, også en række svenske sange, bl.a. af Mikael Wiehe, norske sange og sange fra Latinamerika. I de senere år har vi sunget en del af Bertolt Brecht, specielt 9 af hans Svendborg-digte med musik af den svenske komponist Håkan Carlsson, og så synger vi også meget af den kendte græske komponist Mikis Theodorakis. Helt specielt synger vi i øjeblikket en suite af sange med musik af vores nuværende dirigent Jørgen Allan Christiansen, der også er kendt for sin mangeårige ledelse af koret Barbarossa og senere Ritmo-koret og flere mindre kor.

Vi øver hver mandag kl. 19:15 – 21:45. Der er i øjeblikket ca. 32 medlemmer i koret fordelt på stemmerne sopran, alt, tenor og bas. Vi har hele tiden brug for nye medlemmer, der kan lide at synge, og man kan finde os på vores hjemmeside www.oktoberkoret.dk Bare kom! Sidste år udgav vi en CD, som kan købes ved henvendelse til et af vores bestyrelsesmedlemmer.

Oktoberkoret er nu i fuld gang med at forberede et stort 40 års jubilæumsarrangement i slutningen af september, og der vil blive udsendt en pressemeddelelse herom inden sommerferien.

Læs anmeldelsen af Oktoberkorets nye CD på modstående side!

Oktoberkoret samlet til Brecht-koncert i Svendborg den 25. maj 2008. Foto fra korets hjemmeside.

Til Hjertets Rod

Ny cd fra Oktoberkoret.

Anmeldt af Elsa Mortensen

Oktoberkoret blev oprettet i forbindelse med DKP's 25. kongres i 1976 – og har altså 40 års jubilæum i 2016. Oktoberkoret er ikke længere en del af DKP, men hører stadig til på venstrefløjen og bruger sangen politisk.

Oktoberkoret... navnet lyder som en fjern klang fra en tid, hvor det at ytre sig politisk i hverdagen var lige så naturligt som at trække vejret. En tid, hvor man var stolt over at være kommunist. (Det er vi heldigvis mange, som stadig er!) Men hvor vi ikke blev betragtet som en uddøende art... En tid, hvor de røde sange blev sunget med glæde og optimisme – og skrålet i glædesrus på Landogfolk-festival og på utallige indsamlingsfester.

Tiden har ændret sig. »De gjaldende sange blev til suk«, som det hedder i sangen om Skipper Clement.

Men Oktoberkoret er stadig i live. Og der er brug for det...

Repertoiret er langt fra tidligere tiders optimisme: »Socialismen er lige om hjørnet« Begejstringen er afløst af en smertelig erkendelse af tidens virkelighed – reaktion og lurende krigstrusel – og samtidig fastholdelse af socialismens nødvendighed.

De 12 sange spænder vidt. Fra Bertolt Brecht og Otto Gelsted over smukke og sorgfulde folkesange til Klaus Rifbjergs

ætsende hudløse digt om de ukendte, danske soldater i Afghanistan: »Skammen bliver tilbage, løggen, hvis enorme tæppe af slam omfatter os, som sendte dem afsted...«

Man får en isnende fornemmelse af, at alt gentager sig, ved at høre Brechts sange om den kommende krig og om blommetræet, som ikke kan vokse og bære frugt af mangel på sol. Victor Jaras *Bøn Til En Arbejder* (parafraze over Fadervor) taler stærkt om fælleskabets magt, som glemmes i en tid, hvor individualismen er i højsædet. Otto Gelsteds *De mørke fugle fløj* går med hans egne ord »til hjertets rod«.

Der flyver stadig mørke fugle med dødelig last – og vi er med til at sende dem afsted. Vi er ikke længere ofre – vi er medskyldige. Og vi kan finde en anden mening på slutordene »aldrig har vi elsket dig som nu«: Aldrig har vores bevægelse været så trængt – og så nødvendig som nu.

Oktoberkorets budskab er, at vi må erkende sorgen over alt det, vi mistede, og genskabe sammenholdet og styrken i en virkelighed, som er lysår fra det, vi troede og håbede på for 40 år siden.

Lyt til teksterne – lad dem trænge ind. Det er ikke en lys og glad oplevelse, men de rummer den uomgængelige sandhed om socialismens nødvendighed for at sikre freden og menneskeheden beståen.

Oktoberkoret: Til hjertets rod. Sange om fred, solidaritet, retfærdighed og kærlighed. CD. Korets hjemmeside oplyser ikke pris, men indtil release i marts 2015 kunne CD'en købes ved forudbestilling for kr. 150.

HISTORIENS VINGESUS
Lars Ulrik Thomsen
POPULI

UDGIVELSER FRA FORLAGET POPULI I FORÅRET 2016 SE MERE PÅ BIBLIOTEK.DK

DE TRE KRONJYDER
Lars Ulrik Thomsen
POPULI

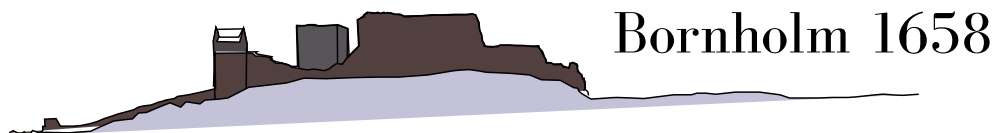

Niels Bohr
og hans erkendelsesteori
Lars Ulrik Thomsen
POPULI

MATERIALISMENS FILOSOFI
Lars Ulrik Thomsen
POPULI

BØGER OM FILOSOFI HISTORIE OG SAMFUNDSFORHOLD

Bornholm 1658

En slags respons på bagsideartiklen i forrige nummer af *Skub*

Af *Terkild Marker*

Den svenske konge havde erobret store områder omkring Østersøen. Den danske konge følte sig omringet. Han valgte at erklære krig imod Sverige. Befolkningen i Danmark havde ikke noget at skulle have sagt. Den danske konge tabte krigen.

Ved fredsslutningen insisterede de svenske udsendinge på at få Bornholm på grund af dens strategiske beliggenhed. Den danske konge endte med at måtte afstå Skåne, Halland og Blekinge. Bornholm hørte til Skåne. I overdragelsesaftalen stod der, at lovgivning og ejerskabsforhold i store træk skulle bevares uændret efter overdragelsen til den svenske konge.

Overdragelsen foregik ganske fredeligt. Oberstløjtnant Johan Printzenskjöld blev af den svenske konge udnævnt til lens- og slotsfoged på Bornholm. Repræsentanter for borgerskab, embedsmænd og præsteskab stillede i Malmø for at tilsværge den svenske konge troskab. Og dét gjorde de. Den danske konge i København gav efterfølgende i al hemmelighed udvalgte medlemmer af denne gruppe besked på at foretage en slags kup.

For flertallet af de omkring 8000 indbyggere på Bornholm betød det ikke ret meget hvem der var lensherre. Der var intet spontant oprør; der var intet folkeligt oprør. Reaktionen fra medlemmerne af den lokale militærs overfor krav om at stille til militærtjeneste uden for Bornholm var tilsyneladende identiske uanset om det var den svenske øvrighed eller den danske øvrighed, der krævede det. De kunne godt se, at det kunne være nødvendigt at forsvare deres hjemland – altså landet Bornholm. Men der var tilsyneladende en udbredt modvilje imod at blive sendt til krigstjeneste i udlandet – uanset i hvilken udenlandsk konges tjeneste det var i.

Hammershus var allerede dengang tæt på at være en ruin. Den svenske garnison på Hammershus var på under 100 mand. Mange var tilsyneladende syge. Flere døde af sygdom. Indkvarteringsforholdene havde formentlig skylden. Garnisonen var for lille i forhold til sin opgave. Oberstløjtnant Johan Printzenskjöld bad derfor om forstærkning, men fik det kun i helt utilstrækkeligt omfang. Den svenske konge havde sine militære styrker bundet andre steder.

Bornholm var et fredeligt lille land. Hele den lokale øvrighed havde svoret troskab overfor den svenske konge. Der var intet tegn på virkelig opsætsighed eller modstand overfor det svenske styre. Oberstløjtnant Printzenskjöld red rundt på Bornholm uden militær eskorte.

De sammensvorne borgere passede oberstløjtnant Johan Printzenskjöld op og slog ham ihjel. Omstændighederne omkring drabet er uklare. Men død var han. Bortset fra dét, så var kuppet næsten helt ublodigt.

Kuppet mod det svenske styre betød, at den svenske konge ikke længere havde den militære kontrol over Bornholm – en militær kontrol, der under alle omstændigheder mere har været symbolsk end reel. Den daværende svenske konge døde i 1660. Den svenske regering havde tilsyneladende intet ønske om at generobre Bornholm. Så den danske konge fik lov til at generhverve Bornholm mod at bytte landbrugsjord i Skåne mod landbrugsjord på Bornholm.

Bornholm blev ikke befriet. Den danske konge generhvervede Bornholm. Det bornholmske samfund var et classesamfund. Det var den herskende elite på Bornholm, der fjernede det svenske styre, ikke den jævne lokale befolkning. Og hvis man ser på Bornholm under dansk styre og resten af Skåne under svensk styre, så har der været den samme mangel på respekt for den lokale befolkning, den lokale kultur og det lokale sprog.

Kilde

Ebbe Gert Rasmussen: *Bornholm 1658; Begivenhederne under Sveriges besiddelse af øen*; Udgivet af Bornholms Historiske Samfund, Rønne 1967.

